

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»
ΕΤΟΣ 52ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 405
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 2010
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΚΟΥΦΑ 71Α & ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ
106 80 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 3633618 - FAX: 210 3634636

Στο Συνήγορο του Πολίτη για τη διάκριση κατά των Μικρασιατών

Στο Συνήγορο του Πολίτη προσέφυγε η Ένωση Σμυρναίων για το γνωστό θέμα του αποκλεισμού των μικρασιατικής καταγωγής φοιτητών από την υποτροφία της Μαρίας Ράδου, το οποίο είχε φέρει στο φως η εφημερίδα μας. Με το έγγραφο προς την ανεξάρτητη αρχή, που εστάλη στις 18.4.10, το Διοικητικό Συμβούλιο του σω-

ματείου των Σμυρναίων απευθύνεται προς την ανεξάρτητη αρχή του Συνηγόρου του Πολίτη και ζητεί την παρέμβασή του, προκειμένου «να αρθεί μια απαράδεκτη και αντισυνταγματική διάκριση εις βάρος των Ελλήνων που κατάγονται από τη Μικρά Ασία, την οποία δυστυχώς υιοθέτησε το Πανεπιστήμιο Αθηνών».

NEW YORK LIFE

Αυλαία στις Αποζημιώσεις

Την ολοκλήρωση του Προγράμματος Ελληνικών Ασφαλιστηρίων Ζωής ανακοίνωσε η εταιρεία New York Life Insurance Company. Το πρόγραμμα προέβλεπε την καταβολή παροχών σε απογόνους 1031 Ελλήνων που ζούσαν πριν το 1914 στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

• Σελ. 2

ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

Παρέμβαση της ΟΠΣΕ για τη «Δίκη των 6»

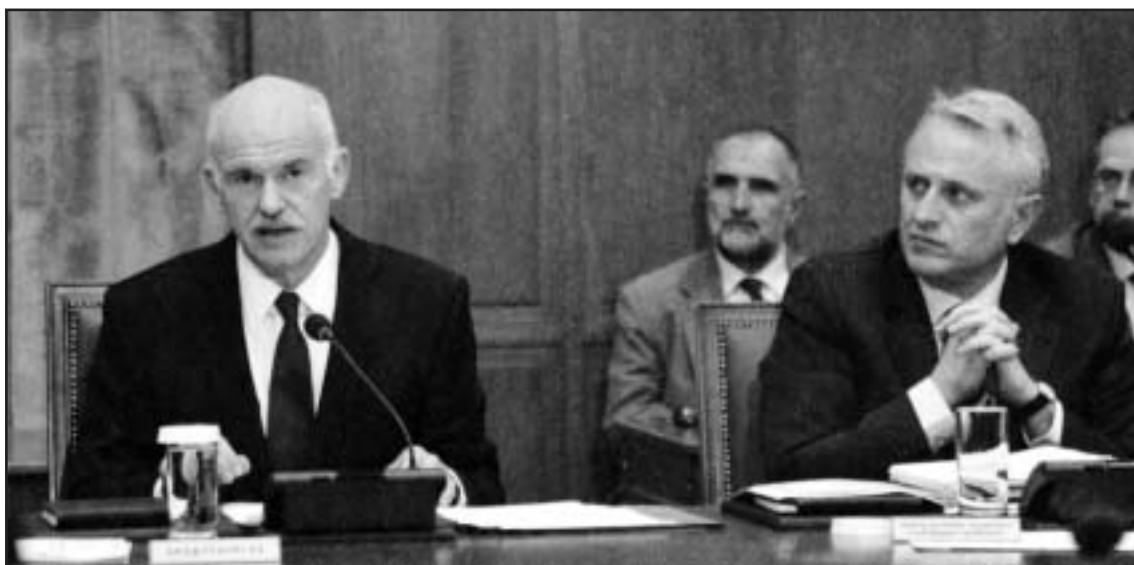
Στο παρά πέντε της απόφασης για την αναηλάφηση της «Δίκης των Έξι» η Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής, υποστηρίζοντας ότι «τυχόν αθώωση των καταδικασθέντων συνιστά ευθεία προσβολή της συλλογικής μνήμης όλων των απογόνων των Μικρασιατών προσφύγων και προσβάλλει βάνουσα την ιστορική τους μνήμη».

• Σελ. 3

ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»

«Σβήνουν» από το χάρτη Δήμοι με μικρασιατικά ονόματα

Διαγράφοντας από το διοικητικό χάρτη της χώρας πάνω από 17 δήμοι και κοινότητες με όνομα που θυμίζει τις πατρίδες των προσφύγων του 1922 (Νέα Ερυθραία, Νέα Ιωνία, Νέα Αλικαρνασός, Νέα Τρίγλια, Νέα Πέραμος κ. ά) αν εφαρμοστεί το σχέδιο «Καλλικράτης» που ανακοίνωσε ο υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Γ. Ραγκούσης. Με λαϊκές συγκεντρώσεις, ψηφίσματα, συμβολικές καταλήψεις και αποκλεισμούς δρόμων αντιδρούν οι δήμοι που θίγονται από τον «Καλλικράτη», ενώ «χλωμές» είναι οι αντιδράσεις των προσφυγικών συλλόγων στις πόλεις που απειλούνται από τον «Καλλικράτη».

ΧΟΡΗΓΙΑ: ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ»

Ποιοι πήραν τις αποζημιώσεις;

Με ένα λιτό κείμενο που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της η αμερικανική εταιρεία New York Life Insurance Company ανακοίνωσε την καταβολή των αποζημιώσεων σε μερικούς από εκείνους που κατέθεσαν αξιώσεις μέχρι το Φεβρουάριο του 2009 και των οποίων οι αιτήσεις εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Εξέτασης Αξιώσεων. Το κείμενο της ανακοίνωσης έχει ως εξής: «Στις 26 Μαρτίου 2010, απεστάλησαν επιστολές για τον κάθε ένα από αυτούς που κατέθεσαν αξιώσεις, με την απόφαση του Συμβουλίου για την αξίωσή τους. Αυτοί που κατέθεσαν αξιώσεις και των οποίων οι αξιώσεις εγκρίθηκαν έλαβαν επίσης και μία επιταγή, πληρωτέα σε δολάρια Η.Π.Α. Το ποσό της επιταγής υπολογίστηκε βάσει του ασφαλισμένου ποσού του συμβολαίου, ρυθμισμένου σύμφωνα με τις οδηγίες του Προγράμματος Ελληνικών Ασφαλιστηρίων Συμβολαίων και του αριθμού των εγκεκριμένων αξιώσεων για το συγκεκριμένο συμβόλαιο. Εάν εγκρίθηκαν περισσότερες από μία αξιώσεις για ένα συγκεκριμένο συμβόλαιο, οι πρόσδοδοι του συμβολαίου μοιράστηκαν εξίσου στους αιτούντες των οποίων οι αξιώσεις εγκρίθηκαν». Και η ανακοίνωση καταλήγει: «Ευχαριστούμε όλους όσους υπέβαλαν αξιώσεις και βοήθησαν στην επιτυχία του Προγράμματος Ελληνικών Ασφαλιστηρίων Συμβολαίων».

Έτσι σεμνά και ταπεινά έληξε από πλευράς της ασφαλιστικής εταιρείας η πολυσυζητημένη επιχείρηση καταβολής αποζημιώσεων στα θύματα της γενοκτόνου πολιτικής των Τούρκων, με τους Αμερικανούς να μη δίδουν στη δημοσιότητα ονόματα αποζημιωθέντων ούτε οποιαδήποτε άλλο σχετικό στοιχείο. Και όμως στην Ελλάδα κάποιιοι προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν το ζήτημα και να θριαμβολογήσουν για επικοινωνιακούς λόγους. Τι να πει κανείς;

Ευχαριστούμε θερμά

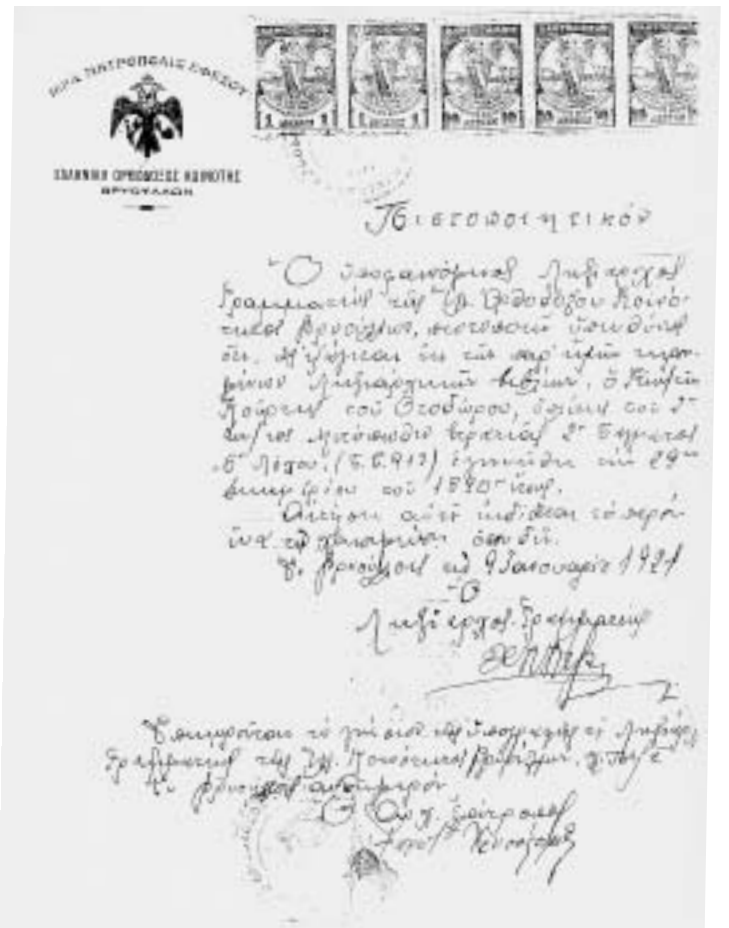
Για τις ευγενικές προσφορές τους στην Ένωση Σμυρναίων που εμπλουτίζουν τις Συλλογές του σωματείου μας ευχαριστούμε θερμά:

- Τον αρχιμανδρίτη π. Γερμανό Κυριακίδη, για το βιβλίο *Προσευχητάριον των Ορθοδόξων Χριστιανικών Οικογενειών εκδοθέν προνοία και επιστασία του Μητροπολίτου Σμύρνης κ.κ. Χρυσοστόμου*, τύποις «Ιερού Πολυκάργου» 1914, το περιοδικό *Ιερός Πολυκάργος*, εβδομαδιαίον *Θρησκευτικόν Φύλλον προνοία και επιστασία του μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου*. Έτος Α', τεύχος αριθ. 51/24 Μαρτίου 1912, Έτος Β', τεύχη αριθ. 52/31 Μαρτίου 1912 – 105/6 Απριλίου 1913 και το Τετράδιο με σημειώσεις του μαθήματος της γαλλικής γλώσσας που ανήκε στη Σμυρνια μαθήτρια Μαρία Παπαδοπούλου.
- Την κ. Ελένη Αραποστάθη – Καπνιά για το αντίγραφο φωτο-

γραφίας του εθνο-ιερομάρτυρα μητροπολίτη Χρυσοστόμου Σμύρνης από τη συλλογή του θείου της αείμνηστου Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Β' (Χατζησταύρου).

- Τον κ. Θεόδωρο Πελεκάνο για τη μεταλλική σιγαροθήκη Davros Carte Spéciale της εταιρείας D. Missirian – Bruxelles που διατηρούσε υποκαταστήματα στην Ξάνθη, στην Καβάλα, στη Σαμψούντα και στη Σμύρνη.
- Τον κ. Βασίλη Σκουλάκη για το χρυσό δουκάτο «Ελευθερωτής» του 1919 που κόπηκε προς τιμή του Ελευθερίου Βενιζέλου.
- Τον κ. Θωδορή Κοντάρα για το τετράδιο με τις χειρόγραφες σημειώσεις της τελευταίας διευθύντριας του Ορφανοτροφείου της Σμύρνης Αικατερίνης Κοντοστάθη.
- Τον Πολιτιστικό Οργανισμό του

ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ

Πιστοποιητικό γεννήσεως (χειρόγραφο) περί του ότι «ο Κων/ίνος Κούρτης του Θεοδώρου, οπλίτης του 2ου Συν/τος Μετόπισθεν Στρατιάς ... εγεννήθη την 29ην Δεκεμβρίου του 1890ου έτους», με χαρτόσημα ελληνικά. Σε έντυπο που φέρει την ένδειξη «Ιερά Μητρόπολις Εφέσου – Ελληνική Ορθόδοξος Κοινότης Βρυούλλων». Το πιστοποιητικό υπογράφεται από το ληξιαρχο Γραμματέα Χ. Πεζά (εν Βρυούλλοις τη 9 Ιανουαρίου 1921) και επικυρώνεται αυθημερόν για το γνήσιο της υπογραφής από τον Αρχ. Επίτροπο πρωτ. Χρυσόστομο. Αντίγραφο. (Προσφορά κ. Μαρίας Χρόνη, 2008)

Οι δύο όψεις του χρυσού δουκάτου «Ελευθερωτής» του 1919, που κόπηκε προς τιμή του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Δήμου Νέας Σμύρνης για το ιστορικό φωτογραφικό λεύκωμα *Νέα Σμύρνη: Από την Καταστροφή στη Δημιουργία*.

- Τον κ. Μάριο Δαλέξιο για το φωτογραφικό λεύκωμα *Κωνσταντινούπολις μέσα από τον φωτογραφικό φακό του Αχιλλέως Σαμαντζή και του Ευγενίου Δαλεξίου*.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Διμηνιαία έκδοση της «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Γραφεία:
Σκουφά 71Α & Μασσαλίας
106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3633618 Fax: 210 3634636
E-mail: Ensmyrn@otenet.gr
www.enosismyrneon.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ευάγγελος Τσίρκας
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Νίκος Βικέτος
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ-ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ:
Κορίνα Σπηλιώτη
ΠΑΡΑΓΩΓΗ:
PRESS LINE
Μάγερ 11 – 104 38 Αθήνα
Τηλ.: 210 5225.479

Εννόγραφα κείμενα εκφράζουν απόψεις των συγγραφέων και δεν απηχούν κατ' ανάγκη θέσεις της εφημερίδας ή της Ένωσης Σμυρναίων.

Ο Σταυρός της Αγίας Φωτεινής στο Ίδρυμα «ΑΛ. Σ. ΩΝΑΣΗΣ»

Κατά την εύσημη ημέρα της εφεινής πανηγύρεως της Αγίας Φωτεινής η Ιερά Μητρόπολη Νέας Σμύρνης τίμησε το Ίδρυμα ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΩΝΑΣΗΣ με την κορυφαία διάκριση της Μητροπόλεως τον Χρυσό Σταυρό της Αγίας Φωτεινής μετά σχετικού Διπλώματος. Η απονομή έγινε στο τέλος της θείας Λειτουργίας.

Προ της απονομής ο Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Συμεών προσφωνώντας τον πρόεδρο του Ιδρύματος κ. Αντώνη Σ. Παπαδημητρίου και τα άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ανέφερε: «Είναι γνωστοί σε όλους οι στενοί δεσμοί της οικογενείας Ωνάση με την Αγία Φωτεινή Νέας Σμύρνης. Λόγω αυτών των δεσμών το Ίδρυμα ανταποκρίθηκε στην πρωτοβουλία και την έκκληση του μακαριστού Μητροπολίτου και προκατόχου μου κυρού Αγαθαγγέλου και ανέλαβε τη δαπάνη και τη φροντίδα της ανεγέρσεως του νέου κωδωνοστασίου, πανομοιότυπου εκείνου της Αγίας Φωτεινής Σμύρνης, το οποίο όπως και ο ναός αφανίστηκαν κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Λόγω αυτών των δεσμών προσφύγαμε και πάλι προ τριετίας προς το Δ.Σ. του Ιδρύματος ζητώντας την οικονομική συνδρομή του για τη στεγανοποίηση του τρούλου και την επισκευή των δύο παλαιών κωδωνοστασίων του Ναού. Για να εκφράσουμε, λοιπόν, την ευγνωμοσύνη και τις ευχαριστίες της τοπικής Εκκλησίας για την πολύτιμη προσφορά του Ιδρύματος, αποφασίσαμε να απονεύμουμε και αυτό γίνεται για πρώτη φορά στο Ίδρυμα εν τω προσώπω του αξιοτίμου και πολυαγαπητού Προέδρου του κ. Αντώνη Παπαδημητρίου τον Χρυσό Σταυρό της Αγίας ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Φωτεινής μετά σχετικού Διπλώματος.

Επιπλέον αποφασίστηκε να τοποθετηθεί στον αύλειο χώρο του Ναού και προ του νέου Κωδωνοστασίου αναθηματική μαρμαρίνη πλάκα, απτή έκφραση και αυτή της ευγνωμοσύνης και των ευχαριστιών της Ιεράς Μητροπόλεώς μας για την προσφορά στην τοπική Εκκλησία και την πόλη μας του νέου Κωδωνοστασίου. Ευθύς μετά την απονομή οι Αρχές της πόλεως, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΩΝΑΣΕΙΟΥ, ο Ιερός

Στο τέλος της Θ. Λειτουργίας για την Αγία Φωτεινή, ο μητροπολίτης Ν. Σμύρνης κ. Συμεών απένειμε το Χρυσό Σταυρό της Μητροπόλεως στον πρόεδρο του Ωνασειού Ιδρύματος κ. Αντ. Παπαδημητρίου.

Κλήρος, και οι Σεβασμ. Μητροπολίτες που παρέστησαν στις εόρτιες ακολουθίες κατευθύνθηκαν στον αύλειο χώρο, όπου προ του νέου κωδωνοστασίου τελέστηκε από τον Σεβασμ. Μητροπολίτη κ. Συμεών τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως του μακαριστού Μητροπολίτου κυρού Αγαθαγγέλου, των αιδιόμων Μεγάλων Ευεργετών του Ιερού Ναού Αριστοτέλους, Αλεξάνδρου και Χριστίνας Ωνάση και των κεκοιμημένων δύο πρώτων Προέδρων του Ιδρύματος Ιωάννου Γεωργιάκη και Στυλιανού Παπαδημητρίου, οι οποίοι συνέβαλαν τα μέγιστα στην ανέγερση του νέου κωδωνοστασίου.

Μετά το τρισάγιο έγιναν τα αποκαλυπτήρια της αναθηματικής μαρμαρίνης πλάκας, στην οποία αναγράφονται τα ακόλουθα: ΤΟ ΚΩΔΩΝΟΣΤΑΣΙΟΝ ΤΟΥΤΟ ΕΜΦΕΡΕΣ ΠΑΝΤΗ ΤΩΙ ΤΟΥ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗΙ ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ, ΚΑΤΑΣΚΑΦΕΝΤΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΝ, ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΣΜΥΡΝΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ, ΦΙΛΟΤΙΜΩΙ ΔΑΠΑΝΗΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ Ο ΘΕΜΕΛΙΟΣ ΛΙΘΟΣ ΕΤΕΘΗ ΤΗΙ 25ΗΙ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1990, ΤΑ ΔΕ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΕΓΕΝΟΝΤΟ ΤΗΙ 22ΑΙ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1998

ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ

Αρμένιοι τρομοκράτες έκαψαν την Σμύρνη

Αλλάζει τακτική η «επίσημη Τουρκία» σε ό,τι αφορά τον εμπρησμό της Σμύρνης μετά τα πρόσφατα ψηφίσματα της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Αμερικανικής Βουλής των Αντιπροσώπων και της Σουηδικής Βουλής που αναγνωρίζουν τη γενοκτονία των Αρμενίων. Έτσι το «Ίδρυμα Τουρκικής Ιστορίας», που απηχεί τις απόψεις του τουρκικού κράτους σε θέματα ιστορίας, εγκαταλείπει τον παραδοσιακό ισχυρισμό της Έλληνες την πυρκαϊά της Σμύρνης και την αποδίδει σε «Αρμένιους τρομοκράτες που είχαν φορέσει στολές Τούρκων στρατιωτών».

Σύμφωνα με δημοσίευμα του δημοσιογράφου Αλέξανδρου Μασ-

σαβέτα από την Κωνσταντινούπολη, που αναρτήθηκε στο Ίντερνετ, ο Κεμάλ Τσιτσέκ, διευθυντής του τμήματος Αρμενικών Ερευνών του Τουρκικού Ιδρύματος Ιστορίας, αποκάλυπτε στη «Χουριέτ» πως το ίδρυμα ετοιμάζει την έκδοση ενός βιβλίου στην αγγλική, προς «διαφώτιση» της διεθνούς κοινής γνώμης σχετικά με τη φωτιά της Σμύρνης. Βασική θέση του νέου αγγλόφωνου πονήματος είναι πως τη φωτιά την έβαλαν «22 Αρμένιοι που είχαν φορέσει στολές Τούρκων στρατιωτών», οι οποίοι μάλιστα και παραδέχθηκαν την πράξη τους ενώπιον των τότε αστυνομικών αρχών.

Ανάμεσα στα εξωφρενικά που ισχυρίζεται ο Τσιτσέκ είναι πως

ο μητροπολίτης Σμύρνης Χρίστος (sic εννοεί τον Χρυσόστομο) σε κήρυγμά του στις εκκλησίες ισχυρίστηκε πως η πυρπόληση της πόλης αποτελούσε «θρησκευτικό καθήκον, ώστε να μην παραδοθούν τα πλούτη της στους Τούρκους», αλλά και ότι ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ στη Σμύρνη Horton έλαβε χρηματική αμοιβή από την αρμενική διασπορά για να γράψει βιβλίο προπαγανδίζοντας τις ελληνικές και τουρκικές θέσεις.

Φυσικά, ο Τσιτσέκ αποφεύγει να αναφερθεί στις σφαγές που ακολούθησαν την κατάληψη της πόλης από τον τουρκικό στρατό, ενώ δεν εξηγεί τι απέγιναν οι περίφημοι 22 Αρμένιοι συλληφθέν-

τες και ομολογήσαντες, πού βρήκαν τις στολές των Τούρκων στρατιωτικών, γιατί δεν έχει ακούσει κανείς μέχρι σήμερα γι' αυτούς; Γιατί μέχρι σήμερα στα σχολεία και την επίσημη ιστοριογραφία η ευθύνη της φωτιάς αποδίδονταν στον ελληνικό στρατό, και μάλιστα παρά τη διεθνή παραδοχή της τουρκικής ευθύνης; Ο Τσιτσέκ παραδέχεται πάντως πως μόνο ένας ξένος εκπαιδευτικός και κανείς άλλος αυτόπτης, δεν κάνει λόγο για «Αρμένιους που είχαν φορέσει τουρκικές στρατιωτικές στολές». Εύλογη δε είναι και η απορία του πώς αυτός διέγινωε ότι οι στρατιώτες που έβαζαν φωτιές ήταν στην πραγματικότητα Αρμένιοι μεταμφιεσμένοι.

Το όνομά μας, η ιστορία μας

Με δυναμικές κινητοποιήσεις μαπαντούν οι κάτοικοι και οι εκπρόσωποι φορέων της Νέας Αλικαρνασσοῦ, στην πρόταση του «Καλλικράτη». Το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης, με δύο ομόφωνες αποφάσεις του αντέδρασε στη συνένωση της Νέας Αλικαρνασσοῦ με το Ηράκλειο. Οι δημοτικοί άρχοντες της Νέας Αλικαρνασσοῦ επιθυμούν να συνενωθούν με τους δήμους Γουβιών, Επισκοπής ή άλλως να παραμείνει ανεξάρτητος δήμος.

Στις 3 Απριλίου πραγματοποιήθηκε στη Νέα Αλικαρνασσοῦ, μεγάλη λαϊκή συγκέντρωση κατά την οποία τονίσθηκε ιδιαίτερα η προσφυγική ταυτότητα των κατοίκων του δήμου, που είναι ο μοναδικός προσφυγικός δήμος της Κρήτης. Η συγκέντρωση έκλεισε με ειρηνική πορεία των κατοίκων στους κεντρικούς δρόμους της πόλης και κλείσιμο συμβολικά της κυκλοφορίας των οχημάτων για μία ώρα.

Ο αγώνας κατά του «Καλλικράτη» κλιμακώθηκε με την κατάληψη του Διεθνούς Αεροδρομίου «Νίκος Καζαντζάκης», που βρίσκεται στα όρια του δήμου Νέας Αλικαρνασσοῦ.

Ψηφίσματα συμπαράστασης στους κατοίκους της Νέας Αλικαρνασσοῦ Κρήτης εξέδωσαν το Ιωνικό Θέατρο, τα σωματεία: Ένωση Μικρασιατών Θήβας, Ένωση Μικρασιατών Λαμίας, Σύνδεσμος Μικρασιατών Κωνσταντινουπολιτών Χαλανδρίου «Οι Ρίζες», Εταιρεία Μικρασιατικών Σπουδών και Ερευνών Ευρωπού – Ν. Κιλκίς, Πολιτιστικός

«Γλυκιά μας Αλικαρνασσοῦ! / Μην κλαις και μη λυπάσαι/ δεν θα σ' αφήσουμε ξανά/ προσφυγοπούλα νάσαι». Με πρωτότυπο τρόπο νέοι και νέες του Πολιτιστικού Συλλόγου «Αρτεμισία» εκφράζουν την αντίθεσή τους για τη συνένωση της Αλικαρνασσοῦ με το Δήμο Ηρακλείου κατά την εκδήλωση διαμαρτυρίας των κατοίκων (ένθετη φωτο).

Σύλλογος Λαυρίου «Η Μικρασία», Ένωση Μικρασιατών Πειραιά, Πολιτιστικός Σύλλογος Μικρασιατών Ανατολικής Αττικής, Ένωση Μαγνησίας Μ. Ασίας, Σύλλογος Μικρασιατών Σκάλας Λουτρών Λέσβου «Το Δελφίνι», Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Γέροντα Καβάλας «Ο Διδυμαίος Απόλλων», Σύλλογος Μι-

κρασιατών «Η Κύζικος» Άργους Ορεστικού & Περιοχών, Σύλλογος Περαμίων Κυζικηνών Νέας Περάμου Αττικής.

Με επιστολή της προς τον Υπουργό Εσωτερικών κ. Ραγκούση, την οποία κοινοποιεί προς την Επιτροπή Πρωτοβουλίας Κατοίκων Ν. Αλικαρνασσοῦ Κρήτης, η Ομοσπονδία Προσφυ-

γικών Σωματείων Ελλάδας (Ο.Π.Σ.Ε), εκπροσωπώντας 185 Μικρασιατικά Σωματεία, τάσσεται ομόφωνα υπέρ της μη συνένωσης του Δήμου Νέας Αλικαρνασσοῦ με τον Δήμο Ηρακλείου και ζητά την γενικότερη εξαίρεση Δήμων με ιστορικές ονομασίες της Μικράς Ασίας από το σχέδιο «Καλλικράτης».

Τι παίρνει ο «Καλλικράτης»

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΘΗΝΑ. Ο Δήμος Νέας Χαλκηδόνας ενσωματώνεται στο Δήμο Νέας Φιλαδέλφειας και καταργείται.

ΒΟΡΕΙΑ ΑΘΗΝΑ. Ο Δήμος Νέας Ερυθραίας ενσωματώνεται στο Δήμο Κηφισιάς και καταργείται.

ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ. Ο Δήμος Νέας Περάμου ενσωματώνεται στο Δήμο Μεγάρων και καταργείται.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ. Ο Δήμος Αγίου Στεφάνου ενσωματώνεται στο Δήμο Διονύσου και καταργείται.
Η κοινότητα Παλαιάς Φώκαι-

ας ενσωματώνεται στο Δήμο Καλυβίων (Θορικού) και καταργείται.

ΕΥΒΟΙΑ. Ο Δήμος Νέας Αρτάκης ενσωματώνεται στο Δήμο Χαλκίδας και καταργείται.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ. Ο Δήμος Νέας Αλικαρνασσοῦ ενσωματώνεται στο Δήμο Ηρακλείου και καταργείται.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Δημιουργείται ο Δήμος Κορδελιού – Ευόσμου με έδρα τον Ευόσμο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ελευθερίου – Κορδελιού και β. Ευόσμου, οι οποίοι καταργούνται.

Δημιουργείται ο Δήμος Παύλου Μελά με έδρα τη Σταυρούπολη από τους δήμους α. Σταυρούπολης, β. Πολίχνης και γ. Ευκαρπίας, οι οποίοι καταργούνται.

Δημιουργείται ο Δήμος Αμπελοκήπων – Μενεμένης με έδρα τους Αμπελόκηπους αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμπελοκήπων και β. Μενεμένης, οι οποίοι καταργούνται.

Δημιουργείται ο Δήμος Θερμαϊκού με έδρα την Περαία αποτελούμενος από τους δήμους α. Θερμαϊκού, β. Επανομής και γ. Μηχανιώνας, οι οποίοι καταργούνται

Δημιουργείται Δήμος Βόλβης με έδρα το Σταυρό αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Γεωργίου, β. Μαδύτου, γ. Αρεθούσας, δ. Απολλωνίας, ε. Ρεντίνας και Καλλινδοίων, οι οποίοι καταργούνται.

ΜΑΓΝΗΣΙΑ. Ο Δήμος Νέας Ιωνίας ενσωματώνεται στο Δήμο Βόλου και καταργείται.

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ. Δημιουργείται ο δήμος Νέας Προποντίδας από τη συνένωση των δήμων Μουδανιών, Καλλικράτειας και Τρίγλιας, οι οποίοι καταργούνται.

Μαρτυρία επιστημονικού ήθους και βίου

Από το εκκλησιαστικό περιοδικό «Ανάπλασις», όργανο του ομωνύμου συλλόγου, τ. 446/ Μάρτιος-Απρίλιος 2010, διαβάζω (σελ. 49) ότι ο ομότιμος καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ευάγγελος Θεοδώρου ονομάστηκε επίτιμος συγκλητικός της Ακαδημίας Επιστημών και Τε-

χνών, που εδρεύει στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας και κρατώ το ακόλουθο σχόλιο του συνεργάτη του περιοδικού (Η.Μ.) για τις τιμητικές διακρίσεις του κ. Θεοδώρου και δύο άλλων ομοτίμων καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών: «Είναι παρήγορο για την εποχή μας, την τόσο κρίσιμη και απαξιωτι-

κή, να έχουμε τέτοιες αναγνωρίσεις και εκτιμήσεις, που υπογραμμίζουν τις επιστημονικές επιδόσεις, αλλά και το ανώτερο ήθος, τον σεβασμό των αξιών, όχι μόνο των επιστημονικών, αλλά και των ηθικών ... Μακάρι να αυξάνουν συνεχώς οι επιδόσεις και οι εκτιμήσεις αυτές».

Η «Μ.Ηχ.» θα επανέλθει στο

θέμα της τιμητικής διάκρισης του Μικρασιάτη καθηγητή κ. Ευ. Θεοδώρου, ο οποίος και ως πανεπιστημιακός διδάσκαλος και ως διευθυντής του περιοδικού «Εκκλησία» τίμησε με το λόγο και τη συγγραφική του γραφίδα το έργο και την προσφορά της Ενώσεως Σμυρναίων.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΣΕ

«Οι έξι προκάλεσαν την καταστροφή και τον ξεριζωμό του Ελληνισμού της Μ. Ασίας»

Μετά από απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου συζητήθηκε στις 12 Μαΐου στο Ζ' Ποινικό Τμήμα του ανωτάτου δικαστηρίου η αίτηση του Μιχαήλ Πρωτοπαπαδάκη για την επανάληψη της «Δίκης των 6», οι οποίοι όπως είναι γνωστό καταδικάστηκαν από Έκτακτο Επαναστατικό Στρατοδικείο σε θάνατο και εκτελέστηκαν το Νοέμβριο του 1922. Στη δίκη παρενέβη η Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος (ΟΠΣΕ) και δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής. Σκοπός της παρέμβασης ήταν η υποστήριξη της νομιμότητας της καταδικαστικής απόφασης του Εκτάκτου Στρατοδικείου και βεβαίως η απόρριψη της αίτησης αναθεώρησης της δίκης. Κατά την Ομοσπονδία «τυχόν αθώωση των καταδικασθέντων συνιστά ευθεία προσβολή της συλλογικής μνήμης όλων των απογόνων των μικρασιατών προσφύγων και προσβάλλει βάνανυσα την ιστορική τους μνήμη».

Η δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής της ΟΠΣΕ έγινε τυπικά δεκτή κατόπιν εντολής του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Τέντε, αφού προηγουμένως είχε αντιμετωπισθεί με επιφυλάξεις από τον εισαγγελέα της έδρας κ. Τσάγγα. Ο πληρεξούσιος δικηγόρος της ΟΠΣΕ κ. Κων. Κατερινόπουλος υποστήριξε ότι πρέπει να την ισότητα των όπλων να ακουστούν και οι θέσεις της Ομοσπονδίας γιατί αυτό επιβάλλει το άρθρο 4 του Συντάγματος και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (αρχή της δίκαιης Δίκης), ενώ ζήτησε και ολιγοήμερη αναβολή για να θέσει υπόψη του δικαστηρίου

Οι κατηγορούμενοι για τη Μικρασιατική Καταστροφή στην αίθουσα του Στρατοδικείου. Από αριστερά Μ. Γούδας, Γ. Μπαλατζής, Ξ. Στρατηγός, Δ. Γούναρης, Ν. Στράτος, Ν. Θεοτόκης και Π. Πρωτοπαπαδάκης.

άλλα στοιχεία επί του αποδεικτικού υλικού, αίτημα το οποίο δεν έγινε δεκτό. Ο Κ. Κατερινόπουλος τόνισε ότι οι πράξεις και παραλείψεις των καταδικασθέντων είχαν ως αποτέλεσμα να ξεριζωθούν από τα πανάρχαια πατρογονικά εδάφη τους 2.100.000 Έλληνες Μικρασιάτες, πολλοί να θανατωθούν και όσοι σώθηκαν να χάσουν γη, σπίτια, περιουσίες και το ηθικό-κοινωνικό δεσμό με την γη των προγόνων τους.

Ο συνήγορος του αιτούντος κ. Νικ. Βασιλάτος υποστήριξε ότι η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου απεφάνθη ήδη περί της αθωότητας των καταδικασθέντων και δεν απομένει παρά η αναδιατύπωση του διατακτικού της απόφασης του Επαναστατικού Δικαστηρίου. Ο αντιεισαγγελέας κ. Ν. Τσάγγας πρότεινε να μην κριθεί παραδεκτή η

δήλωση πολιτικής αγωγής υποστηρίζοντας ότι θα μπορούσε να γίνει δήλωση μόνο εάν επαναλαμβανόταν η αρχική δίκη που προκάλεσε την καταδίκη.

Το δικαστήριο επιφυλάχθηκε, ενώ μετά την λήξη της συνεδρίασης σημειώθηκε ένταση από την πλευρά προσώπων που συμφωνούσαν με τις θέσεις του αιτούντος Μιχαήλ Πρωτοπαπαδάκη, εγγονού του πρώην πρωθυπουργού Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη, οι οποίοι και διαμαρτυρήθηκαν πολύ έντονα για τις θέσεις που ανέπτυξε η Ομοσπονδία.

Υπενθυμίζεται ότι αίτηση επανάληψης της δίκης είχε υποβάλει στις 20.1.2008 ο κ. Μιχαήλ Πρωτοπαπαδάκης, υποστηρίζοντας ότι υπάρχουν νέα γεγονότα και νέες αποδείξεις που καθιστούν προδήλη την πλάνη περί των πραγμάτων κα-

τά την διεξαγωγή της δίκης το 1922.

Ο Π. Πρωτοπαπαδάκης καταδικάστηκε από το Έκτακτο Επαναστατικό Στρατοδικείο Αθηνών σε θανατική ποινή για εσχάτη προδοσία της χώρας και εκτελέστηκε, μαζί με τους πρώην πρωθυπουργούς Δημήτριο Γούναρη και Νικόλαο Στράτο, τους υπουργούς Νικόλαο Θεοτόκη, Γεώργιο Μπαλατζή, Ξενοφώντα Στρατηγό, Μιχαήλ Γούδα, και τον αρχιστράτηγο Μικράς Ασίας και Θράκης Γεώργιο Χατζηανέστη.

Η «Μ.Ηχ.», η οποία πρώτη είχε αποκαλύψει (αφ. φυλ. 391/ Νοε. - Δεκ. 2007) τις κινήσεις ορισμένων παραγόντων της Αθήνας για την αναψηλάφηση της «Δίκης των Έξι», θα περιμένει την έκδοση της οριστικής απόφασης του Αρείου Πάγου και τότε θα διατυπώσει τις απόψεις της για το θέμα.

Ανάσταση στη Σμύρνη του 2010

Του ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΑΥΡΟΥΔΗ*

Πράσινο βλαστάρι –το πρώτο που φυτρώνει πάλι στη Σμύρνη μετά την πυρκαγιά της Καταστροφής- καταμεσής ενός καταπράσινου κήπου: Είναι το παλιό εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής με τη γοθτική στέγη που ανακαίνισε το Ελληνικό Προξενείο, εκεί που άλλοτε υπήρχε το ξωκκλήσι του Ολλανδικού νοσοκομείου. Η κατανυκτική ατμόσφαιρα του Θείου Πάθους σε όλες τις λειτουργίες της Μεγάλης Εβδομάδας με αποκορύφωμα το ελπιδοφόρο μήνυμα της Ανάστασης πήραν και φέτος άλλες διαστάσεις στη γη όπου, μαζί με τον Άγιο Χρυσόστομο Σμύρνης, μαρτύρησε και ο Μικρασιατικός Ελληνισμός. Από τις 17 μεγάλες ορθόδοξες εκκλησίες που σήμαιναν κάποτε τη Λαμπρή απ' άκρη σ' άκρη της απέραντης πολιτείας, δε σώθηκε παρά μόνο εκείνη του Αγίου Βουκόλου. Μαζί με την «προσφυγική» της Αγίας Φωτεινής είναι σήμερα τα μόνα ίχνη μιας κραταιής άλλοτε ορθοδοξίας που αναγεννήθηκε από τις στάχτες της στις αντικρινές ακτές.

Από τις ακτές αυτές επαναλάβουμε το ταξίδι πάνω απ' το Αιγαίο για τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Τη φορά αυτή αξιοποιήσαμε την 45λεπτη κατευθείαν πτήση που ενώνει τη Σμύρνη με την Αθήνα 3 φορές την εβδομάδα. Εκατομμύρια σπίτια καλύπτουν και την τελευταία πιθαμή γης από τη θάλασσα μέχρι τις άκρες του Μπουρνόβα και του Μπουτζά. Το αεροδρόμιο υπερσύγχρονο, κατασκευασμένο από γυαλί εντυπωσιάζει απ' έξω κι από μέσα. Παρά την πλημμυρίδα των αυτοκινήτων, η πρόσβαση στην πόλη είναι γρήγορη και εύκολη. Το ξενοδοχείο πάνω από την Προκυμαία. Συγκλονιστική η αίσθηση να παίρνεις ήρεμα το πρωινό σου εκεί που κάποτε βασιλεύε η απελπισία, η βία, ο θρήνος και η φωτιά.

Στο ελληνικό προξενείο με τη μαγευτική θέα του κόλπου της Σμύρνης συναντάμε την προσωποποίηση της φιλοξενίας: Την πρόξενο Χαρά Σκολαρίκου και όλα τα στελέχη μιας δημόσιας υπηρεσίας με τη ζεστασιά παλιάς Σμυρνεϊκής οικογένειας. Πίνουμε καφέ συντροφιά με τον αρχιμανδρίτη Ιερόθεο που έχει έρθει από το Άγιο Όρος για τις λειτουργίες της Μεγάλης Εβδομάδας.

Η παλιά Σμύρνη, «του καιρού

Σμύρνη 2010. Τελετή της Αναστάσεως στον ορθόδοξο ναό της Αγίας Φωτεινής. Δίπλα στον αρχιμανδρίτη π. Ιερόθεο η πρόξενος της Ελλάδας κ. Χαρά Σκολαρίκου.

των Ελλήνων», όπως τη λένε σήμερα οι Τούρκοι, ήταν από τότε τεράστια για να καεί. Στάχτη έγινε ένα στρατηγικά μεγάλο κομμάτι της, το οποίο σήμερα έχει δώσει τη θέση του στο πάρκο της Έκθεσης (Fair) και στο καινούργιο εμπορικό κέντρο με τα πολυτελή ξενοδοχεία. Μα ακόμα και μέσα σ' αυτό, αλλά κυρίως σ' όλη την υπόλοιπη έκταση της πόλης, ανάμεσα σε νέες κατασκευές και σε καινούργιες χρήσεις, διακρίνονται τα παλιά κτίρια των «μυθικών» πατρογονι-

κών αφηγήσεων. Χάρη στην εξιδανικευτική δύναμη του παρελθόντος, για όλους εμάς τους απόγονους των προσφύγων της, η Σμύρνη θα είναι πάντα ο χαμένος παράδεισος. Κι η επίσκεψη σ' αυτήν θα έχει τη δύναμη της επιστροφής σε μιαν Ιθάκη της μνήμης.

Το εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής αποδείχτηκε πολύ μικρό για να χωρέσει τους περισσότερους από εκατό ορθόδοξους (Έλληνες, Ρώσους, Σέρβους και Τούρκους) που συγκεντρώθηκαν για την Ανάστα-

ση. Κάτω από τα κυπαρίσσια του ολλανδικού νεκροταφείου, ανάμεσα σε Σμυρνιούς λεβαντίνοους που γεννήθηκαν εκεί και αναπαύονται «εν τοις μνήμασι» περισσότερο από τετρακόσια χρόνια, με πανταχού παρόντα το Θεό, αλλά χωρίς την κυρίαρχη αίσθηση της Εκκλησίας (όπως τουλάχιστον τη νιώθουμε στην Ελλάδα), η Ανάσταση γίνεται περισσότερο συνειδητή.

Μαζί με το θάνατο πατιέται κι ο φόβος του. Οι μνήμες ζωντανεύουν χαρμόσυνες και λυτρωτικές στη μέση μιας πόλης που, μόνο αν απομακρυνθείς από αυτήν, ανακαλύπτεις ότι αλλού στην Τουρκία οι πέντε προσευχές της ημέρας μεταδίδονται από τα μεγάφωνα των τζαμιών. Η κοσμοπολίτικη Σμύρνη δείχνει να θέλει να χωρέσει ξανά, όπως χωρούσε κάποτε, όλες τις θρησκείες. Γι' αυτό, ενώ την έλεγαν άπιστη, ήταν γεμάτη πιστούς. Το ίδιο επίθετο (γκιαούρ) – όπως μάθαμε από Τούρκους φίλους - χρησιμοποιήθηκε και φέτος από κορυφαία πολιτική προσωπικότητα της χώρας για τη σύγχρονη Ιζμίρ. Ίσως γι' αυτό κάθε Πάσχα το χαμηλό καμπαναριό της Αγίας Φωτεινής καλεί τους ορθόδοξους Σμυρνιούς να προσέλθουν.

* Ο κ. Ευάγγελος Μαυρουδής είναι ιατρός, δημοτικός σύμβουλος Ραφήνας και πρόεδρος της Πολιτιστικής Εστίας «Ίωνες» Ν. Βουτζά.

Μικρασιατικά παραμύθια και παραμυθάδες

Την 19η Απριλίου 2010, στο δημοτικό θέατρο Ν. Ιωνίας Αττικής «Γ. Δομνιάκης», η Πολιτιστική Ένωση Μικρασιατών Ν. Ιωνίας «Η Καππαδοκία» διοργάνωσε μια βραδιά αφιερωμένη στο πρόσφατο βιβλίο της Νίτσας Παραρά-Ευτυχίδου «Λαϊκά παραμύθια της Μικρασίας» (εκδόσεις *En Plw*).

Για το σπουδαιότερο ρόλο που παίζουν τα παραμύθια στη ζωή του ανθρώπου και για τη διαχρονική αξία του παρεξηγημένου, αλλά τόσο σημαντικού αυτού είδους της λαϊκής λογοτεχνίας μίλησε ο φιλόλογος Θεόδωρος Κοντάρης. Δυο συναρπαστικά βουρλιώτικα παραμύθια - *Η βασιλοπούλα κι ο τραγουδιστής* και *Η βασιλοπούλα κι ο πρίγκιπας ή Τα τρία πορδάκια* - διάβασε η εξαιρετική παραμυθού Γεωργία Αναστασοπούλου (παιδαγωγ-

γός), καθηλώνοντας και συνεπαίροντας με τον... «*παραμυθένιο*» της τρόπο μικρούς και μεγάλους ακροατές.

Παράλληλα με την αφήγηση της παραμυθού, χρησιμοποιήθηκαν εντυπωσιακές θεατρικές τεχνικές, οι οποίες με τρόπο ευρηματικό εμπλούτισαν την όλη εκδήλωση. Η Βίλλυ Διαμαντίδου (κουκλοποιός, κουκλοπαίκτης) και η Ντέτυ Καλίνου (εμφυχώτρια θεατρικής αγωγής) είχαν κατασκευάσει το σκηνικό με μια Μικρασιάτισσα γιαγιά – κούκλα σε φυσικό μέγεθος – που θαρρείς πως αυτή αφηγούνταν τα παραμύθια. Επίσης υπήρχαν ως «ακροατές» τρεις κούκλες ντυμένες με λαϊκές καππαδοκικές φορεσιές, οι οποίες συμμετείχαν ενεργά στα αφηγούμενα: χόρευαν, χειροκροτούσαν, κινούνταν ανάλογα με όσα

διαδραματίζονταν στα παραμύθια, προκαλώντας με τη δράση τους το ενδιαφέρον του ακροατηρίου.

Η βραδιά έλειψε με ερυθραιώτικους και σμυρναίικους χορούς που απέδωσε όμορφα μια ομάδα νέων από το χορευτικό εργαστήριο «*Ειρήνη*» του Ηρακλείου Αττικής, με φορεσιές από τη Μ. Ασία (αντρικές) και την Κύμη Ευβοίας (γυναικείες).

Την εκδήλωση παρακολούθησε πολυάριθμο κοινό, αποτελούμενο από ανθρώπους κάθε ηλικίας, μεταξύ των οποίων η συγγραφέας Ν. Παραρά-Ευτυχίδου, με τα παιδιά και τα τέσσερα εγγονάκια της, εκπρόσωποι φορέων της Ν. Ιωνίας και πολλά παιδάκια, που φάνηκαν καταχαρούμενα και γοητευμένα από τον τρόπο παρουσίασης των παραμυθιών.

Η άλλη πλευρά της αναγνώρισης

Του ΒΛΑΣΗ ΑΓΤΖΙΔΗ *

Α'

Μια απρόσμενη είδηση από τη Στοκχόλμη ήλθε να προκαλέσει αμηχανία στα κρατικά ΜΜΕ και στους επίσημους διαμορφωτές της κοινής γνώμης πριν από λίγες μέρες. Με πρωτοβουλία της σουηδικής Αριστεράς –σοσιαλδημοκράτες και οικολόγοι– το σουηδικό Κοινοβούλιο αναγνώρισε στις 11 Μαρτίου τη γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου, μαζί μ' αυτές των Αρμενίων και των Ασσυροχαλδαίων, προκαλώντας έντονη δυσαρέσκεια στην Τουρκία, δημιουργώντας ρήγμα στις καλές έως εκείνη τη στιγμή σουηδο-τουρκικές σχέσεις.

Για αρκετή ώρα μετά τη γνωστοποίηση της αναγνώρισης, τα ελληνικά κρατικά Μέσα θα αναφέρονται μόνο στην αναγνώριση της γενοκτονίας των Αρμενίων και θα αποκρύπτουν το γεγονός της αναγνώρισης και της γενοκτονίας των Ποντίων. Με μια πρώτη ανάγνωση, το γεγονός αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως μια άρνηση της ελλαδικής κοινωνίας και της κυβέρνησής της να αποδεχτεί ένα πολιτικό γεγονός, απόρροια μιας δυσάρεστης ιστορικής κληρονομιάς, που επιβαρύνει ακόμα περισσότερο τις βεβαρημένες ελληνοτουρκικές σχέσεις. Όμως, αυτή η διαπίστωση προκύπτει μόνο από την πρώτη επιφανειακή ανάγνωση. Γιατί, μόλις αναλύσεις καλύτερα τη νεοελληνική ιδεολογική συγκρότηση, θα σου αποκαλυφθεί μια κυρίαρχη ιδεολογική κατασκευή, που αμφισβητεί τις γενοκτονίες των χριστιανικών κοινοτήτων από τους Τούρκους εθνικιστές κατά την εποχή της διάλυσης της πολυεθνικής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η αντιπροσφυγική κληρονομιά της ελληνικής πολιτικής ζωής από το 1922 δεν εξαλείφθηκε, όπως νομίζουν πολλοί ρομαντικοί. Απλώς μεταλλάχθηκε και πήρε άλλες μορφές εξίσου επώδυνες. Μπορεί να έχει ξεχαστεί ότι ένα μεγάλο μέρος της ελλαδικής πο-

λιτικής ηγεσίας εκφραζόταν κατά το Μεσοπόλεμο με την απαίτηση του φιλομοναρχικού εκδότη του «Πρωινού Τύπου» Νίκου Κρανωτάκη το 1933, να επιβληθεί στους πρόσφυγες να φορέσουν κίτρινα περιβραχιόνια για να τους διακρίνουν και να τους αποφεύγουν οι «καθαρόαιμοι Έλληνες».

Μπορεί σήμερα η αντιπάθεια προς τους πρόσφυγες να μην εκφράζεται όπως συνέβη το 1935 με την πυρπόληση του προσφυγικού οικισμού στο Βόλο από τις παρακρατικές συμμορίες, όταν, όπως γράφει ο Σπύρος Λιναρδάτος: «Αντιβενιζελικοί μπράβοι βάζουν φωτιά στα προσφυγικά παραπήγματα και γίνεται στάχτη μαζί με την παρουσία των προσφύγων κι ένας νεαρός πρόσφυγας που δεν πρόλαβε να φύγει...».

Σήμερα το αντιπροσφυγικό συναίσθημα εκφράζεται με άλλο τρόπο. Με την υποτίμηση και περιφρόνηση της απόπειρας των προσφυγικών οργανώσεων να ενσωματώσουν στο εθνικό ιστορικό αφήγημα και τη δική τους ιδιαίτερη εμπειρία. Η βιαιότητα της απόρριψης των προσφυγικών απόψεων ανέδειξε τη διαιώνιση της αντίθεσης των «αυτοχθόνων» με τους «πρόσφυγες» και την ανθεκτικότητα των ερμηνειών που διαμορφώθηκαν μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, τόσο από τους φορείς του κράτους όσο και της Αριστεράς. Η τάση αυτή θα είναι ιδιαίτερος έντονη στο χώρο της νεοελληνικής ιστοριογραφίας. Ζητήματα όπως η πολιτική του τουρκικού εθνικισμού στην Ανατολή και οι γενοκτονίες των χριστιανικών λαών, καθώς και οι σταλινικές διώξεις, που έγιναν λίγο αργότερα στη Σοβιετική Ένωση, δεν θα απασχολήσουν ούτε κατ' ελάχιστον τους κυρίαρχους ελλαδικούς ιστοριογραφικούς προσανατολισμούς.

Εξαιρετικά διατύπωσε αυτή τη σχέση η Χρ. Κουλούρη, με αφορμή την εμφάνιση ενός Δεξιού αναθεωρητισμού που αποσκοπού-

σε στην αποκατάσταση των υπαιτίων της Μικρασιατικής Καταστροφής με την αναψηλάφηση της Δίκης των Εξ: «...ξαναφέρει στο προσκήνιο τη σύγκρουση Ελλαδιτών και προσφύγων, μια σύγκρουση που έχει καθορίσει την προσφυγική μνήμη, καθώς και το αίσθημα αποκλεισμού της προσφυγικής μνήμης από την επίσημη ιστορία».

Η αναγνώριση του γεγονότος ότι διεπράχθη γενοκτονία κατά των ελληνικών πληθυσμών στην Ανατολή από τον καθ' ύλην αρμόδιο διεθνή ακαδημαϊκό οργανισμό, τον International Association of Genocide Scholars – I-AGS, ή η παραδοχή του ιστορικού αυτού γεγονότος από σημαντικούς Τούρκους ιστορικούς, ελάχιστα άλλαξε τα παραδοσιακά αρνητικά στερεότυπα της ιστοριογραφίας μας.

Με τον ίδιο τρόπο θα παραγνωριστούν υπαρκτά κοινωνικά προβλήματα, όπως αυτό της προσφυγιάς κατά τη δεκαετία του '90 των δεκάδων χιλιάδων Ελλήνων προσφύγων από την πρώην Σοβιετική Ένωση.

Προσφύγων, υποκειμένων στις πρόνοιες της Συνθήκης της Λωζάννης, αλλά περιφρονημένων και αγνοημένων τόσο από το κράτος, όσο και από τις ποικίλες «αντιρατσιστικές» οργανώσεις, αλλά και από την Αριστερά, η οποία μετέτρεψε σε ιδεολογικό δόγμα την κυνική εξωτερική πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης της περιόδου 1919-1922 και ελάχιστα ξεπέρασε τις φιλοσταλινικές της καθηλώσεις.

Β'

Παρότι το γεγονός της αναγνώρισης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου από το σουηδικό κοινοβούλιο είναι ένα μεγάλο γεγονός, δεν μπορούμε να μην εντοπίσουμε ένα μεγάλο ζήτημα που προκύπτει για το προσφυγικό κίνημα. Και αυτό σχετίζεται με τη μερική προβολή ενός γεγονότος, το οποίο εντάσσεται σε μια ευρύτερη κατηγορία. Δη-

λαδή η γενοκτονία των Ελλήνων στον Πόντο, είναι τμήμα της ευρύτερης γενοκτονίας που διεπράχθη κατά των ελληνικών πληθυσμών της Ανατολής.

Η ιστορική επιστήμη γνωρίζει πλέον ότι ο τουρκικός εθνικισμός αποφάσισε από το 1919 την καταπίεση και αφομοίωση των χριστιανών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και από το 1913 οργάνωσε μεθοδικά το σχέδιό του, το οποίο υλοποίησε με την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου πρωτίτως κατά των Ελλήνων της Ανατολικής Θράκης και της Ιωνίας. Το 1916 θα πραγματοποιήσει τις διώξεις στο μικρασιατικό Βορρά, τον Πόντο, όπου ανατολικότερα βρισκόταν σε εξέλιξη οι ρωσοτουρκικές συγκρούσεις.

Κατά συνέπεια, η διάκριση της γενοκτονίας του Πόντου από τη γενοκτονία των υπόλοιπων πληθυσμών της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης, μόνον ύποπτους σκοπούς εξυπηρετεί. Ειδικά όταν αυτό συμβαίνει με την διόγκωση των αριθμητικών μεγεθών στη μερική εκδοχή, με την παράλληλη αποσιώπηση των μεγάλων απωλειών στο σύνολο.

Όσοι συνεχίζουν μια παλιά τακτική διαχωρισμού, προσφέρουν εξαιρετικά αρνητική υπηρεσία τόσο στην υπόθεση της ιστορικής αλήθειας, όσο και στις προσπάθειες για ηθική δικαίωση των θυμάτων απ' την άλλη.

Ίσως ήρθε η ώρα, ο προσφυγικός κόσμος να μιλήσει ανοιχτά για τις ευθύνες των πλαστογράφων της, ιστορίας που τόσο κυνικά εξααιρούν από τις προσπάθειες για αναγνώριση της γενοκτονίας το μεγαλύτερο μέρος αυτών που την υπέστησαν.

* Ο κ. Βλάσης Αγτζίδης είναι ιστορικός. Το πρώτο μέρος του άρθρου με τίτλο ΑΡΜΕΝΙΟΙ, ΣΟΥΗΔΟΙ ΚΑΙ «ΤΟΥΡΚΟΣΠΟΡΟΙ» δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Καθημερινή* (1.4.2010). Το δεύτερο μέρος με τον τίτλο Η ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ, γράφτηκε ως συμπλήρωμα του πρώτου, ειδικά για την εφημερίδα μας.

Έκθεση πεπραγμένων Διοικητικού Συμβουλίου

Η παρούσα Γενική Συνέλευση των μελών της Ενώσεως Σμυρναίων συγκαλείται σύμφωνα με το άρθρο 24 και σε συνδυασμό με τα άρθρα 16, 23, 26, 27 και 28 του νέου Καταστατικού του σωματείου μας με σκοπό, το διοικητικό και οικονομικό απολογισμό μας για το παρελθόν έτος 2009, την έγκριση του προϋπολογισμού του έτους 2010, την απαλλαγή από τις ευθύνες του ΔΣ για τις περατωθείσες πράξεις του και τη διεξαγωγή αρχαιρεσιών για ανάδειξη νέων μελών των διοικητικών οργάνων (Διοικητικό Συμβούλιο, Ελεγκτική Επιτροπή) της Ενώσεως Σμυρναίων με τριετή πλειονότητα, ήτοι από το 2010 έως το 2013.

Πριν προχωρήσουμε στην Έκθεση των Πεπραγμένων μας, παρακαλώ, να κρατήσουμε όρθιοι ενός λεπτού σιγή για τα μέλη και τους φίλους της Ενώσεως που έφυγαν για πάντα από κοντά μας τον τελευταίο χρόνο: Το Γιώργο Μαρινάκη, το Βαγγέλη Κουλουμπή, την Ιφιγένεια Χρυσόχοου, το Μιχάλη Σταυρινό, το Νίκο Μπούτβα, τη Μιμόζα Αναστασιάδου, το μητροπολίτη πρ. Λέρον Νεκτάριο Χατζημιχάλη, την Κλειώ Ισηγόνη.

Τα πεπραγμένα μας κατά τους δραστηριότητας, έχουν ως εξής:

1. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Το Δ. Συμβούλιο συνήλθε σε 24 συνεδρίες, ενέγραψε 82 νέα μέλη και εκτιμώ ότι ανταποκρίθηκε πλήρως στις υποχρεώσεις του και προώθησε ή ολοκλήρωσε το σύνολο των τεθέντων αντικειμενικών μας σκοπών, κατά την στρατιωτική ορολογία, όπως και αναλυτικότερα θα αναφερθεί στη συνέχεια.

Για ενημέρωσή σας τα στατιστικά στοιχεία των μελών της Ενώσεως είναι όπως πιο κάτω:

Η στατιστική κατάσταση των μελών μας είναι όπως πιο κάτω:

- α. Συνολικός αριθμός μελών: 387
- β. Ταμειακώς ενήμεροι: 215 (55,5%)
- γ. Ηλικιακή διασπορά
  1. Μέχρι 40 ετών, 78, ήτοι 20%
  2. Από 40-60 ετών, 170, ήτοι 44%
  3. Άνω των 60 ετών, 140, ήτοι 36%

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Τα οικονομικά της Ενώσεως είναι σχετικά καλά αναλυτική αναφορά θα σας κάνει ο ταμίας μας κ. Ισηγόνης στη συνέχεια. Θεωρώ όμως σκόπιμο να τονίσω ότι όταν ξεκινήσαμε προ διετίας τη θητεία μας το αποθεματικό μας ήταν 142.000 ευρώ περίπου και σήμερα παραδίδουμε 146.000 ευρώ, έχοντας αντιμετωπίσει αυξημένα έξοδα, όπως ενδεικτικά τα πιο κάτω:

Κατά τη διάρκεια αυτού του έτους καλύψαμε το μηνιαίο κενό λειτουργικών δαπανών που ανέρχεται στα 1.500 ευρώ τον μήνα, δηλαδή 18.000 σε ετήσια βάση, καλύψαμε τις δαπάνες των εκδηλώσεών μας στη βιβλιοθήκη (700 ευρώ κατά εκδήλωση, ήτοι συνολικά περίπου 15.000 ευρώ), καλύψαμε δαπάνες σε ηλεκτρονική υποδομή, την αμοιβή της βιβλιοθηκονόμου για την μηχανοργάνωση της βιβλιοθήκης μας (περίπου 7.000 ευρώ μέχρι σήμερα, τα αναγκαία έξοδα για την τροποποίηση του Καταστατικού μας που ανήλθαν στα 700 ευρώ, τις εκδόσεις της Μικρασιατικής Ηχούς, περίπου 8.000 ευρώ, τις εκδόσεις μας (Μικρασιατικά Χρονικά και βιβλίο για τις προσφυγικές πολυκατοικίες) περίπου 8500 ευρώ και όλα αυτά με μία μόνο μικρή επιχορήγηση 8.000 ευρώ από το Ίδρυμα Ωνάση.

3. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Συνεχίστηκε η έκδοση της «Μικρασιατικής Ηχούς», η οποία πέρα της συνήθους ύλης με τη δραστηριότητα του σωματείου μας, στάθηκε για μια ακόμα φορά στην πρωτοπορία για την υπεράσπιση της μνήμης των πατρίδων της Μ. Ασίας από τους αναθεωρητές της ιστορίας και για τη δικαίωση των αιτημάτων των Μικρασιατών προσφύγων (Μουσείο, ΤΑΠΑΠ κ.α.).

Εκδόθηκε ο 23ος τόμος των «Μικρασιατικών Χρονικών» με φιλολογική επιμέλεια από τον σύμβουλο κ. Χρήστο Μπαλόγλου, ο οποίος εργάστηκε για το σκοπό αυτό αφιλοκερδώς. Ο νέος τόμος διατίθεται για τους επιθυμούντες στην τιμή των 20 ευρώ.

Εκδόθηκε ένα ακόμα βιβλίο με τα άρθρα της δημοσιογράφου και μέλους του Δ.Σ. κας Ελένη Μπίστικα – Κατραμπούλου, στην εφημερίδα «Καθημερινή» για τη διάσωση των προσφυγικών πολυκατοικιών της λεωφόρου Αλεξάνδρα, Η έκδοση χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από το «Ίδρυμα Σαμουράκα» και διατίθεται ΔΩΡΕΑΝ στα μέλη μας και επιλεγμένους αποδέκτες.

4. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στα πλαίσια των προσπαθειών για την οργάνωση της Βιβλιοθήκης του σωματείου μας έχουν καταλογηθεί και έχουν μηχανογραφηθεί και έχουν υποστεί τεχνική επεξεργασία (επιλογή θεμάτων, απόδοση θεματικών όρων, δημιουργία ταξινομικών αριθμών) 3.715 εγγραφές. Παράλληλα έχουν γίνει αντίγραφα ασφαλείας για την περίπτωση απώλειας ή τεχνικής βλάβης, αναδιαμόρφωση του χώρου της Βιβλιοθήκης, καταγραφή και απογραφή του υλικού της Βιβλιοθήκης με την τήρηση Βιβλίου Εισαγωγής, και με την αναγραφή ενός

μοναδικού αριθμού πάνω αριστερά στην σελίδα τίτλου κάθε τεκμηρίου. Οι εργασίες θα συνεχιστούν και κατά το τρέχον έτος καθώς απαιτείται να γίνει καταγραφή των νέων προσχημάτων που βρίσκονται στη συλλογή των γραφείων της οδού Σκουφά, να επιλεγούν τίτλοι βιβλίων ή σπάνιων εκδόσεων και να περαστούν τα περιεχόμενα και οι περιλήψεις αυτών στο Ίντερνετ, να πραγματοποιηθεί αποδελτίωση και καταγραφή άρθρων, ομιλιών και διαλέξεων.

5. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Πολλές οι εκδηλώσεις που διοργανώσαμε μέσα στο β' έτος της θητείας μας. Αναφέρω πολύ συνοπτικά:

Α) - Στις 4 Μαΐου 2009 παρουσιάσαμε τον 22ο τόμο των Μικρασιατικών Χρονικών. Ομιλητές οι κύριοι Βλάσης Ατζίδης και Χρήστος Μπαλόγλου.

Β) - Στις 13 Σεπτεμβρίου 2009 γιορτάσαμε στο μητροπολιτικό ναό της Γλυφάδας τη μνήμη του Αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης, με πανηγυρική Θεία Λειτουργία στην οποία προεξήρχε ο σμυρναϊκής καταγωγής επιχώριος μητροπολίτης κ. Παύλος.

Γ) - Στις 12 Οκτωβρίου 2009 οργανώσαμε διάλεξη με ομιλήτρια τη νομικό – εγκληματολόγο Χαρά Γαλανού και θέμα «Η γενοκτονία του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Μια νομικοκοινωνιολογική προσέγγιση»

Δ) - Στις 9 Νοεμβρίου 2009 μίλησε στα μέλη και στους φίλους μας ο αρχαιολόγος – συντηρητής έργων τέχνης Πέτρος Μεχτίδης με θέμα «Οδοιπορικό στη Σμύρνη που δεν χάθηκε».

Ε) - Στις 30 Νοεμβρίου 2009 οργανώσαμε διάλεξη με ομιλητή τον υποστράτηγο ε.α και συγγραφέα Χάρη Τσιρκινίδη.

Θέμα της ομιλίας του «Η τραγωδία της Σμύρνης υπό το φως των ξένων διπλωματικών αρχείων».

Στ) - Στις 14 Δεκεμβρίου 2009 παρουσιάσαμε ένα ακόμα βιβλίο εκείνο του Θεόδωρου Δεύτου «Σμύρνη συγγνώμη». Για το βιβλίο μίλησε η φιλόλογος – ιστορικός και μέλος της Ενώσεώς μας κ. Αρχοντία Παπαδοπούλου.

Ζ) - Στις 25 Ιανουαρίου 2010 κόψαμε τη βασιλόπιτα της Ενώσεως Σμυρναίων για το 2010 και κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης τιμήσαμε με αναμνηστική πλακέτα την κ. Νάνσυ Γ. Χόρτον και άλλα 10 μέλη του σωματείου μας, που γεννήθηκαν πριν το 1922 και δεν είχαν βραβευτεί ποτέ για άλλη αιτία από την Ένωσή μας.

Η) - Την 1 Φεβρουαρίου 2010 παρουσιάσαμε στη Βιβλιοθήκη μας το βιβλίο του Παναγιώτη Φούγια «Κωνσταντίνος Ν. Καλλίνικος. Μέγας Οικονόμος και Πρωτοπρεσβύτερος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας» που αναφέρεται σε μια κορυφαία προσωπικότητα των Αλατσάτων. Ομιλητές ο ομότ. καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γεώργιος Γαλίτης και ο συνάδελφος στο Δ.Σ. της Ενώσεως Χρήστος Μπαλόγλου.

Θ) - Στις 22 Φεβρουαρίου 2010 εορτάσαμε τη μνήμη του ιερομάρτυρα Αγίου Πολυκάριου, επισκόπου Σμύρνης, με πανηγυρικό εσπερινό ο οποίος τελέστηκε με την ευλογία του συμπατριώτη μας π. Γαβριήλ Τσάφου στο εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα της οδού Λευκωσίας.

Ι) - Στις 26 Φεβρουαρίου 2010 οργανώσαμε στη Βιβλιοθήκη μας διάλεξη με ομιλητή τον ιστορικό τέχνης κ. Χάρη Γιακουμή και θέμα «Η μαρτυρία του Φελίξ Σαρτιώ και η εκδίωξη των Ελλήνων από τη Φώκαια της Μ. Ασίας»

ΙΑ) - Την 3η Μαρτίου παρουσιάσαμε το βιβλίο “Η Μάχη για τη Σωτηρία των Προσφυγικών”.

6. Η ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ

Η απόφαση του Δ.Σ. για την επένδυση στην τεχνολογία και την βελτίωση του ιστοτόπου μας τον προβάλλει με το πιο γρήγορο τρόπο διεθνώς και με άμεση ενημέρωση σε Έλληνες και ξένους.

Με τη βοήθεια του κ. Π. Μπουρνιά προχωρήσαμε στην αναβάθμιση της ιστοσελίδας μας και την καταστήσαμε πιο εύχρηστη. Επιδιώξαμε με κάθε τρόπο να βελτιώνουμε τα κείμενά της και να αυξήσουμε την επισκεψιμότητά της. Η τελευταία έχει φθάσει σε ζηλευτά επίπεδα (περισσότεροι από 600 επισκέπτες την ημέρα, πάνω από 750 επισκέπτες ημερησίως, ειδικά τον μήνα Φεβρουάριο 2010, και από τουλάχιστον 48 χώρες παγκοσμίως), γεγονός που μας δημιουργεί περισσότερη ευθύνη για ακόμα μεγαλύτερες βελτιώσεις.

Από τις νέες καινοτομίες της ιστοσελίδας μας, που θα διευκολύνουν το έργο της Ενώσεώς μας είναι η on-line εμφάνιση της εφημερίδας «Μικρασιατική Ηχώ» και του προγράμματος για τη συγκέντρωση υπογραφών υποστήριξης της δημιουργίας του Μουσείου των Ελλήνων της Μ. Ασίας και της Ανατολής.

Η προβολή της βιβλιοθήκης μέσω Ίντερνετ προκαλεί το ενδιαφέρον ερευνηθών από την Ελλάδα και το εξωτερικό και βοηθά την Ένωσι να προβάλλει μικρασιατικά θέματα.

Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία των βιβλίων που καταγράφονται στον υπολογιστή της βιβλιοθήκης, προβάλλουμε τα βιβλία με την δυνατότητα αναζήτησης μέσω του Ίντερνετ, έτσι ώστε να μπορεί οποιοσδήποτε ψάχνει για κάποιο βιβλίο, να μάθει αν υπάρχει, χωρίς να πηγαίνει στην βιβλιοθήκη.

Μια άλλη άποψη για την επένδυση στην τεχνολογία είναι το ότι προσελκύει πιο πολύ το ενδιαφέρον των νέων στην συμμετοχή των θεμάτων και των στόχων μας.

7. ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Μετά τη διάσωση των προσφυγικών πολυκατοικιών της λεωφ. Αλεξάνδρας, που επιτεύχθηκε ύστερα από συνεχή και συνεπή αγώνα πολλών παραγόντων, η Ένωσή μας ανέλαβε ενωτική πρωτοβουλία για τη δημιουργία ενός μεγάλου και ενιαίου Μουσείου των Ελλήνων της Μ. Ασίας, του Πόντου, της Κωνσταντινούπολης και της Ανατ. Θράκης στον προαναφερθέντα χώρο, απήχθη κάλεσμα για κοινή δράση προς όλες τις Ομοσπονδίες και τα Σωματεία των Ελλήνων της Ανατολής και ζήτησε από τις αρμόδιες υπηρεσίες να έρθουν συμπαρασάτες σ' αυτή μας την προσπάθεια.

Δεν περιοριστήκαμε μόνο σ' αυτό. Παράλληλα υποβάλαμε ολοκληρωμένο σχέδιο - πρόταση για την ίδρυση του Μουσείου, αρχίσαμε εκστρατεία συγκέντρωσης υπογραφών μέσω του Διαδικτύου, προκειμένου να εξασφαλίσουμε την υποστήριξη της προσπάθειάς μας, και θα κλιμακώσουμε σε λίγο την εκστρατεία μας με τη συλλογή υπογραφών από άτομα που δεν έχουν πρόσβαση στο Ίντερνετ.

8. ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Μετά από 70 χρόνια ζωής της Ενώσεως Σμυρναίων επιχειρήσαμε για πρώτη φορά και

διοργανώσαμε εκδρομή στη Σμύρνη από 10 έως 15 Ιουνίου 2009, η οποία χαρακτηρίστηκε ως ιδιαίτερα επιτυχημένη από τους 56 μέλη και φίλους μας που έλαβαν μέρος. Στα σχέδιά μας είναι η πραγματοποίηση προσκυνηματικής επίσκεψης στην Κωνσταντινούπολη εντός του αμέσως προσεχούς χρονικού διαστήματος.

9. ΤΟ ΝΕΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

Το νέο Καταστατικό του Σωματείου τον οποίο είχε εγκριθεί ομόφωνα από τη Γενική Συνέλευση της 4ης Απριλίου 2009, εγκρίθηκε με την υπ' αριθμό 7684 /2009 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών και βρίσκεται ήδη σε ισχύ.

Να επισημάνω την αφιλοκερδή επεξεργασία και προώθηση στα αρμόδια δικαστήρια του νέου Καταστατικού εκ μέρους του μέλους της Ενώσεώς μας, δικηγόρου κυρίου Ευθυμίου Τσίγκα, τον οποίο και ευχαριστούμε για την προσφορά του αυτή.

Περαίνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συνεργάτες μου στο Δ.Σ., την γραμματέα της Ενώσεως κα Κορίνα Σπηλιώτη και όλους εσάς που μας στηρίζετε με την εμπιστοσύνη σας. Εύχομαι σε όλους σας Καλό Πάσχα και ο Αναστηθείς Κύριος να δίνει σε σας και τους δικούς σας όλες του τις χαρές και επιτυχίες στα καθήκοντά τους στα νέα μας διοικητικά όργανα.

* Το κείμενο της λογοδοσίας του προέδρου κ. Ευ. Τσίγκα στη Γεν. Συνέλευση της Ενώσεως Σμυρναίων στις 20-3-2010.

Η «Μ. Ηχ.» σε μορφή pdf

Κάντε κλικ στο μενού «Μικρασιατική Ηχώ» στην Ιστοσελίδα της Ενώσεως Σμυρναίων

www.enosismyrneon.gr

και θα έχετε στη διάθεσή σας την ηλεκτρονική μορφή της εφημερίδας μας εντελώς δωρεάν.

Η θέση της γυναίκας στην Καππαδοκία και το έθιμο της «αλαγιάς»

Του ΤΑΚΗ Α. ΣΑΛΚΙΤΖΟΓΛΟΥ

Στους σύγχρονους Έλληνες προξενούν εντύπωση οι διηγήσεις των παλαιότερης γενιάς προσφύγων που περιγράφουν τα σχετικά με τη θέση των γυναικών στη μικρασιατική κοινωνία. Εκείνο που επίσης εντυπωσιάζει είναι η αντίθεση ανάμεσα στη ζωή που διήγαν οι γυναίκες της δυτικής Μικράς Ασίας και ιδιαίτερα της Σμύρνης με τις τελείως διαφορετικές συνθήκες που βίωναν οι γυναίκες του εσωτερικού της Ανατολίας. Ενώ η Σμυρνια ήταν σχεδόν χειραφετημένη και μετείχε στις κοινωνικές εκδηλώσεις με αρκετή ισοτιμία δίπλα στον άντρα, η γυναίκα της Καππαδοκίας αντιθέτως έμενε στη σκιά, στο περιθώριο, και απέφευγε να εμφανίζεται δημοσία. Ενώ στην ιωνική πρωτεύουσα το πολυσύχναστο λιμάνι της, τα εκπαιδευτήριά της και ο κοσμοπολίτικος αέρας που κυριαρχούσε έφερνε σε επαφή τους κατοίκους της με την Ευρώπη και τον σύγχρονο τρόπο ζωής, στην απομονωμένη Καππαδοκία οι κοινωνίες εξακολουθούσαν να είναι συντηρητικές, οι επαφές με τον έξω κόσμο ήταν μέχρι το μέσο του 19^{ου} αιώνα ελάχιστες και η γυναίκα περρέμενε σε θέση μειονεκτική.¹ Ακόμα και την παντρεμένη γυναίκα θα μπορούσε να την χαρακτηρίσει κανείς περισσότερο υπόζυγο παρά σύζυγο.

Δείγμα αυτής της κοινωνικής μειονεξίας της ήταν οι περιορισμοί στην ελεύθερη κίνησή της και κυρίως το αξιοπερίεργο και αναχρονιστικό έθιμο της απαγόρευσης της ομιλίας προς τους γονείς του συζύγου της, στα «πεθερικά» της, αλλά πολλές φορές και στα άλλα σεβαστά πρόσωπα της οικογένειας του συζύγου της. Στη Σύλλη της Λυκαονίας (της λεγομένης και ελάσσονος Καππαδοκίας) το δυσβάστακτο αυτό έθιμο το αποκαλούσαν *α λ α γ ι α*, προφανώς από τη λέξη *αλαλία*.

Η γυναίκα της Καππαδοκίας, που παντρευόταν συνήθως σε πολύ μικρή ηλικία, κατοικούσε πάντοτε στο σπιτικό του συζύγου της, ως ένα ακόμη μέλος μιας πατριαρχικής οικογένειας, που συμβίωνε κάτω από την ίδια στέγη. Φτάνοντας μετά τη γαμήλια τελετή στο σπίτι του γαμπρού έπρεπε να φιλήσει το κατώφλι της πόρτας της νέας της διαμονής και αμέσως έπειτα το χέρι του

Γάμος στην Καππαδοκία (Φωτό από το βιβλίο του Κωνσταντίνου Μ. Νύδελη, Καππαδοκία, Δρόμους γάμου, ΚΑΕΚΠΠ Δήμου Συκεών, Κέντρο Ιστορίας, σ. 31).

πεθερού και της πεθεράς, κάτω από το άγρυπνο μάτι της οποίας θα διαβιούσε. Στη νεαρή νύφη έπεφτε στο εξής το βάρος των πλέον άχαρων και κοπιαστικών οικιακών καθηκόντων.² Είχε καθήκον όχι μόνο όλους να εξυπηρετεί και να τους υπακούει αλλά είχε επί πλέον και την παράλογα αυστηρή υποχρέωση να παραμένει εντελώς άφωνη και σιωπηλή μπροστά τους σε ένδειξη πλήρους υποταγής. Δεν είχε το δικαίωμα να τους απευθύνει με λόγο, αλλά ούτε και να απαντά δια ζώσης στις ερωτήσεις τους. Η νύφη έπρεπε μόνο να δέχεται και να εκτελεί τις προφορικές εντολές τους. Μόνο με νοήματα και χειρονομίες της επιτρεπόταν να προσπαθεί να συνεννοηθεί με τα πεθερικά της, να τους δώσει δηλαδή να καταλάβουν τι θα τους έλεγε αν μιλούσε. ....

Το αναχρονιστικό αυτό έθιμο της *αλαγιάς* δεν ήταν το μόνο που σηματοδοτούσε τη μειονεκτική θέση της γυναίκας. Προϋπήρχε η μακρά και προαιώνια συνήθεια του περιορισμού της γυναίκας στο σπίτι και της απαγόρευσης να κυκλοφορεί στους δρόμους. Η γυναίκα, ιδίως η ανύπαντρη, μπορούσε να κυκλοφορήσει έξω από το σπίτι μόνον όταν πήγαινε στην εκκλησία, ή σε επισκέψεις στους συγγενείς, πάντοτε όμως συνοδευόμενη. Ίσχυε δηλαδή η λεγομένη στα βυζαντινά χρόνια *θαλάμεις* των γυναικών, ο περιορισμός της στο εσωτερικό του σπιτιού και η απαγόρευση της ε-

λεύθερης κυκλοφορίας της. Η παλαιότερη αυτή συνήθεια χαρακτηριζόταν και κοινωνίες που ανέδειξαν σημαντικό πολιτισμό. Είναι γνωστό ότι στην αρχαία Αθήνα, η γυναίκα παρέμενε εγκλειστική στην οικία της χωρίς κανένα δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνική ζωή, εκτός αν ανήκε στην κατηγορία των γυναικών που ήταν χαρακτηρισμένες ως *εταίρες*. Στους βυζαντινούς χρόνους, κάτω από την επίδραση των Πατέρων της Εκκλησίας, που διατύπωσαν κανόνες συμπεριφοράς των γυναικών, επιβλήθηκε επίσης η υποχρέωση να διαμένουν εγκλειστές στο σπίτι τους. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, υποστήριζε ότι «πόλις της γυναικός εστίν ο οίκος της». Σπανιότατα της επιτρεπόταν να βγαίνει από την πόρτα, να *εκθυρίζει*. Το πολύ-πολύ μπορούσε να σκύβει από το παράθυρο, την *παρκαυπτικήν θυρίδα*, για να δει αν επέστρεφε ο σύζυγός της από την εργασία του. Τον 11^ο αιώνα ο Κεκαυμένος, περισσότερο αυστηρός, συνιστά στον πατέρα: «*τας θυγατέρας σου ως καταδίκους έχει εγκλεισμένας και απροόπτους*», δηλαδή αόρατες. Αλλά και στην Αθήνα της Τουρκοκρατίας ή κόρη ήταν εγκλειστική στο σπίτι και «*έξη αθέατος ως εν θερμοκηπίω*».³

Όταν έβγαινε από το σπίτι η γυναίκα θα έπρεπε να καλύπτει το πρόσωπό της. Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς καθόριζε: «*η γυνή κεκαλύφθη τα πάντα, πλην ει μη οίκοι τύ-*

χοι» (η γυναίκα να καλύπτει τα πάντα, εκτός αν βρίσκεται στο σπίτι της) και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος υποστήριζε «*ουδέ γαρ ασκεπέα κεφαλήν θέμις ανδρί γυναίκα φαίνειν*» (Δεν επιτρέπεται η γυναίκα να δείχνει στον άνδρα το κεφάλι της ασκεπές).⁴ Η Άννα η Κομνηνή γράφει στην *Αλεξιάδα* ότι οι Βυζαντινές φόραγαν «*την το πρόσωπον επικαλύπτουσαν οθόνην*», εις τρόπον ώστε μόνο η μύτη και τα μάτια να φαίνονται!⁵ Η συνήθεια αυτή επιβίωσε στην Καππαδοκία μέχρι το 19^ο αιώνα, όπως μας πληροφορεί η Μπ. Σαντρ, η οποία καταθέτει την ακόλουθη μαρτυρία: «Που και που φαίνεται μια λευκή σκιά, μια Αρμένισσα ή Ελληνίδα, τυλιγμένες στο μεγάλο σεντόνι (το *σαρσάφ*) που τις κάνει να μοιάζουν με καλόγριες. Αυτό το μακρύ σάβανο, σφιγμένο κάτω από το πηγούνι, πλαισιώνει με αυστηρότητα το πρόσωπο, συχνά πολύ ωραίο, των χριστιανών γυναικών. Άλλοτε το έκρυβαν εντελώς σαν τις μουσουλμάνες, σιγά-σιγά όμως αυτή η συνήθεια εξαφανίστηκε».⁶

Η μειονεκτική θέση της γυναίκας επιβίωσε στην Καππαδοκία μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις και μετά τις αρχές του 20^{ου}. Αυτό δεν είναι περιεργό, αφού οι Καππαδόκες δίκαια απεκληθήσαν ότι αποτελούσαν «*τα τελευταία λείψανα του Βυζαντίου*». Απομονωμένη η Καππαδοκία επί αιώνες, έβλεπε το χριστιανικό πληθυσμό της να μειώνεται ή να εξισλαμίζεται και να περιορίζεται σε μια καταπιεσμένη μειονότητα μέσα στη μουσουλμανική πλημμυρίδα.⁷ Η εσωστρέφεια και η φανατική προσήλωση στην ορθοδοξία και τον πατροπαράδοτο τρόπο ζωής ήταν τα ισχυρότερα αντίδοτα στην επίδραση του αλλόφυλου και αλλόθρησκου δυνάστη. Η κοινωνία επομένως των χριστιανών της Καππαδοκίας για να επιβιώσει έπρεπε να αγριιστρωθεί επάνω στις παλαιές και δοκιμασμένες συνταγές κοινωνικής συμπεριφοράς. Ήταν φυσικό να παραμείνει μια κοινωνία υπερ-συντηρητική.

Το έθιμο της *αλαγιάς*, που απαγόρευε στις νύφες να μιλούσαν στα πεθερικά τους, που και αυτό καταγόταν από τους αρχαίους και τους βυζαντινούς χρόνους, ήταν ακραίο

δείγμα αυτής της καταπίεσης. Ήδη ο Σοφοκλής στον *Αίαντα* (στ. 293) τόνιζε: «Γύναι, γυναίξι κόσμον η σιγή φέρει» (στις γυναίκες η σιωπή είναι στολίδι). Πληθώρα βυζαντινών συγγραφέων, κυρίως εκκλησιαστικών, όπως ο Κλήμης, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο Βασίλειος Σελευκείας, ο Ηλιόδωρος, ο Μιχαήλ Ψελλός, ο Νικήτας Χωνιάτης κ.α. εκθειάζουν τη σιωπή της γυναίκας.⁸ Μετά από αυτά δεν είναι παράξενο που οι γυναίκες της Καππαδοκίας έλεγαν πως «άμα δεν έχεις γλώσσα να μιλάς κι' από δαχτυλίδι περνάς», (δηλαδή με την σιωπηλή υποταγή της η γυναίκα μπορεί να καταφέρει και τα πιο δύσκολα) και που ακόμα και σε εξώφυλλα βιβλίων, κάτω από τον τίτλο τους, ανέγραφαν ρητά που επαινούσαν την υποταγή της γυναίκας, όπως π.χ.: «*Η ευπειθεία της γυναίκας εστίν υπερέτερα πάσης προικός*».⁹

Η απαγόρευση αυτή της απ' ευθείας ομιλίας της νύφης προς την πεθερά μαρτυρείται ότι ίσχυε στη Συνασό, στην Ανακού, στο Φερετέκιοι, στο Ανδρονίκειο, στη Σύλλη κ.α.¹⁰ Μαρτυρείται επίσης ότι ίσχυε και στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στη Σκιάθο, όπως λέγει ο Παπαδιαμάντης στο διήγημά του *Άγια και πεθαμένα*. Το αναχρονιστικό αυτό έθιμο δημιουργούσε πολλές φορές κωμικές καταστάσεις, λόγω της δυσχέρειας αποκρυπτογράφησης των νευμάτων και των χειρονομιών, με τις οποίες προσπαθούσε η νεαρή νύφη να δώσει στην πεθερά να καταλάβει τι ακριβώς εννοούσε να της πει.

Και δεν ήταν αυτή η μοναδική εκδήλωση υποταγής της. Στο δρόμο η νύφη έπρεπε να βαδίζει λίγο πιο πίσω από τα πεθερικά της, σαν ακόλουθος και όχι σαν ισότιμο μέλος της οικογένειας. Το βράδυ δεν της επιτρέπεται να κοιμηθεί αν δεν έπεφταν στο κρεβάτι τα πεθερικά της, και επί πλέον κανόνας απαράβατος ήταν το χειροφίλημα της προς όλα τα σεβαστά μέλη της ευρύτερης οικογένειας κατά τις επίσημες οικογενειακές συγκεντρώσεις. Η καταπίεση αυτή της νύφης ήταν μεγαλύτερη στις λαϊκές τάξεις, ενώ στις πιο πλούσιες και πιο μορφωμένες σιγά – σιγά απόνουσε. Υπήρχαν βεβαίως και περιπτώσεις που όσοι είχαν ευρύτητα πνεύματος αγνοούσαν τα κοινωνικά αυτά δεσμά ως οπισθοδρομικά.¹¹ Εξάλλου η σκληρή πραγματικότητα της χηρείας και της προσφυγιάς ανάγκασε τις Καπαδοκισσες να αναλάβουν αυτές τα ηνία της απορριπτικής οικογενειάς τους και να δείξουν τα προσόντα τους στον αγώνα της επιβίωσης, απαλλαγμένες επιτέλους από τα αναχρονιστικά παραγγέλματα των

αιώνων της καταπίεσης. Πάντως αξιοσημείωτο είναι ότι υπήρξαν σπάνιες επιβιώσεις του εθίμου της αλαγιάς και μετά την εγκατάσταση των ανταλλαξιμων Καππαδοκων στην Ελλάδα, όπως π.χ. στο Μιογιάτι (Άγιο Στέφανο) της Αττικής ή στα χωριά της Κοζάνης.¹²

Όσο και αν αυτά μας φαίνονται σήμερα περιέργια και εξωπραγματικά, όμως συνέχισαν να υπάρχουν επί αιώνες και σφράγισαν τη μοίρα της γυναίκας, αφήνοντας όμως κάποια κατάλοιπα μέχρι και στην εποχή μας. Δικαιούμεθα λοιπόν να αναλογιστούμε πόσο ταχύτερη θα ήταν η πρόοδος του ανθρώπινου γένους, αν δεν υπήρχε αυτή η περιθωριοποίηση της γυναίκας, αφού οι ικανότητες του μισού πληθυσμού παρέμεναν επί τόσους αιώνες ανεκμετάλλετες και αναξιοποίητες στο σκοτάδι του κοινωνικού αποκλεισμού.

1. Η διαφορά αυτή αποτυπώνεται στο θεατρικό έργο – κωμωδία του Ευαγγελινού Μισαηλίδη «Ο εφοτομανής Χατζη-Αολάνης, ήρωος της Καραμανιάς» Βλ. Μπαλά Ευαγγελία, *Ελληνικές και καραμανλίδικες εκδόσεις του Ε. Μισαηλίδη*, περ. *Τα Ιστορικά*, τεύχος υπ'. αρ. 50 / Ιούνιος 2009, σελ. 132, Βλ. επίσης και Βικέτος Νίκος «Η Ελληνίδα της Σμύρνης (19ος-20ος αιώνας)» στο ένθετο της Ελευθεροτυπίας: *Σμύρνη, η ζωή και το τέλος της πόλης των γκαιουρηδων*, (Ιστορικά, Σεπτέμβριος 2009).

2. Ο Βαλαβάνης Ιωακείμ (Μικρασιατικά, Αθήνησι, 1891, σελ. 224) καταθέτει ότι «*Εν τη Ανατολή αι γυναίκες εκτελούν αιταίς χειρσί τας οικιακάς εργασίας, δεν αναθέτουν δε την διεξαγωγήν αυτών εις υπηρετοίας, όσον πλούσιαι και αν είναι*»

3. Καμπούρογλου Δημ. *Ιστορία των Αθηνών*, 3, εκδ. Γ. Παπαδημητρίου, Αθήνα, χ.χ., σελ. 17.

4. Γρηγορίου Θεολόγου, *Επη Ηθικά*, PG-37-884 Α'.

5. Κουκουλές Φαίδων, *Βυζαντινών βίος και πολιτισμός*, εκδ. Παπαζήση, τομ. Β', ΙΙ, σελ. 166-178, και τομ. Δ' σελ. 73-78, ο οποίος παραθέτει βιβλιογραφικές επιβεβαιώσεις. (Ας μη νομίζουμε λοιπόν ότι μόνο το Ισλάμ επέβαλλε το φερετζέ και τη μπούργκα)

6. Σαντο Μπ., *Ταξίδι στην Καππαδοκία το 1893*, εκδ. Τροχαλία, Αθήνα, 1996, (μετάφρ. Μαρία Ζ. Παπαδοπούλου) σελ. 31.

7. Βρυώνης Σπ., *Η παρακμή του μεσαιωνικού ελλητισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1996.

8. Κουκουλές Φαίδ., ο.π. σελ. 174, υποσημ. 8.

9. Βακαλόπουλος Ν., *Ο Συλλαίος, πρωτότυπος Ασιανή μυθιστορία*, Σμύρνη, 1909.

10. Σαλκιτζόγλου Τάκης, *Η Σύλλη του Ικονίου*, εκδ. Ιδρ. Μειζ. Ελληνισμού, Αθήνα, 2005, σελ. 139-143.

11. Μελίδου – Κεφαλά Γλυκερία, *Πρόσφυγες από τη Σύλλη του Ικονίου*, Θεσσ/νίκη, 1987, σελ. 26-31, ανέκδοτη μεταπτυχιακή εργασία στο Αρχείο Χειρογράφων του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών.

12. Κατά τις αναμνήσεις του Μικρασιάτη λογίου κ. Ιορδάνη Παπαδόπουλου, καταγόμενου από τα Φάρασα της Καππαδοκίας, την δεκαετία του 1930 στην περιοχή της Κοζάνης κάποια νύφη από την οικογένειά του δεν τολμούσε ούτε καν να μιλήσει στον αδελφό του άντρα της και να του πει ότι με τις αδελφές επισκευαστικές εργασίες τις οποίες εκτελούσε κατέρρεε το τζάκι του σπιτιού τους!

Αναβίωσαν το κεσκέκι στα Μελίσια

Με πρωτοβουλία του δραστήριου συλλόγου «Άγιος Γεώργιος Γκιουλμπαξε» Μελισσιών Αττικής αναβίωσε για άλλη μια χρονιά το κεσκέκι, πανάρχαιο έθιμο που το μετέφεραν στην Ελλάδα οι πρόσφυγες από το Γκιουλμπαξε της Ερυθραίας Χερσονήσου.

Πρόκειται για φαγητό αποτελούμενο από κρέας και βρασμένο σιτάρι. Οι ρίζες του εθίμου χάνονται στα βάθη των αρχαϊκών χρόνων του Ελληνισμού και συνδέονται με τις ταυροθυσίες. Κατά τη χριστιανική περίοδο διαδόθηκε σε διάφορες περιοχές της Μικράς Ασίας, μετεξελισσόμενο σε γονιμικό έθιμο (ως γαμήλιο φαγητό) και λατρευτικό έθιμο (φαγητό Χριστουγέννων, Πάσχα και σε περιπτώσεις εορτασμού Αγίων). Ειδικά στο Γκιουλμπαξε εξελίχθηκε σε λατρευτικό έθιμο, σε έθιμο μνημοσύνου προς τιμή του Αγίου Γεωργίου, στον οποίο ήταν αφιερωμένος ο μεγάλος ναός στην πλατεία της κομόπολης. Κατά την παραμονή της εορτής του Αγίου έσφαζαν ένα μοσχάρι, το οποίο έβραζαν σε καζάνια τοποθετημένα στην αυλή της εκκλησίας, ενώ σε άλλα καζάνια έβραζαν αποφλοιωμένο σιτάρι, το οποίο συχνά ανακάτευαν με το ζωμό του κρέατος. Το κεσκέκι έβραζε όλη τη νύκτα και το πρωί της επόμενης ημέρας, μετά τη θεία λειτουργία, ο ιερέας το ευλογούσε και στη συνέχεια μοιραζόταν σ' όλους τους κατοίκους. Το έθιμο ξαναζωντάνεψε στα Μελίσια το 1959 και από τότε συνεχίζεται κάθε ημέρα μέχρι σήμερα.

Οι φετινές εκδηλώσεις εμπλουτίστηκαν με την παρουσίαση, την Πέμπτη 22 Απριλίου, παραμονή της εορτής, του βιβλίου του Αντώνη Παυλίδη «*Συμβολή στη μελέτη των ελληνικών μικρασιατικών κοινοτήτων του Αιγαίου. Ο Γκιουλμπαξες Ερυθραίας*», που εκδόθηκε από το Σύλλογο «Άγιος Γεώργιος Γκιουλμπαξε» Μελισσιών με χορηγία του Δημήτρη Τομπουλίδη, τ. δημάρχου Μελισσιών και προέδρου της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Ποντιακού Ελληνισμού.

Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε

στην κατάμεστη από κόσμο αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Μελισσιών, δίπλα στα καζάνια όπου άρχισε να βράζει το κεσκέκι. Άρχισε με το ποίημα «Ο Μικρασιάτης» του αποδημήσαντα Γκιουλμπαξιώτη Γιάννη Μπουλμπάση που απήγγειλε ο ηθοποιός Χρήστος Χριστόπουλος και ακολούθησε ένας μικρασιατικός χορός από Γκιουλμπαξιωτάκια τέταρτης γενιάς και στη συνέχεια τους καλεσμένους καλωσόρισε ο Πρόεδρος του Συλλόγου Σωτήρης Δαγδελένης. Χαιρετισμό απηύθυναν ο τ. πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων Απόστολος Κακλαμάνης, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδας Θανάσης Λαγοδήμος, ο πρόεδρος της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών Νίκος Ουζούνoglou και ο ομότιμος καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου Νεοκλής Σαρρής, που είχε προλογίσει το βιβλίο.

Ο συγγραφέας του βιβλίου κ. Αντώνης Παυλίδης στην ομιλία του αναφέρθηκε στη μεθοδολογία που ακολούθησε, τις δυσκολίες που συνάντησε, τις πρωτόγνωρες εμπειρίες του κατά την εξέλιξη της συγγραφής, ενώ παράλληλα παρουσίασε μερικές χαρακτηριστικές εικόνες από το βιβλίο, ορίζοντας το χωροχρονικό τους πλαίσιο.

Η παρουσίαση έκλεισε με την προσφορά τιμητικής πλακέτας στο συγγραφέα, το χορηγό της έκδοσης Δημήτρη Τομπουλίδη και στο μόνο επιζώντα Γκιουλμπαξιώτη πρώτης γενιάς Δημήτρη Γκατζώλη, που καθόταν τιμητικά στην πρώτη σειρά των καθισμάτων της αίθουσας.

Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν την επόμενη μέρα. Μετά τη λήξη της θείας λειτουργίας, στην οποία χοροστάτησε ο Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης, ευλογήθηκε το φαγητό και στη συνέχεια διανεμήθηκε στους κατοίκους. Ακολούθησε παραδοσιακό γλέντι με μικρασιατικούς χορούς και τραγούδια στην πλατεία του Αγίου Γεωργίου, μέχρι αργά το απόγευμα.

Ανακοίνωση

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

Το Δ.Σ. της ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ διαπιστώνει με ανησυχία την τελευταία περίοδο την προσπάθεια ορισμένων ιδιωτών να εκμεταλλευτούν τα αγνά αισθήματα του ελληνικού λαού με συνθήματα της οργάνωσης θείων λειτουργιών σε ναούς που για ιστορικούς λόγους λειτουργούν σαν μουσεία εκτός της ελληνικής επικράτειας. Ενέργειες όπως αυτές αποτελούν σοβαρό εμπόδιο στις προσπάθειες για την διάσωση των ναών καθ' όσον ενισχύουν τις φωνές φανατισμού και δυσπιστίας. Ο Ελληνισμός της Ανατολής έχει υποστεί ανυπολόγιστες ζημιές από ενέργειες τέτοιου τύπου που είχαν αλλότριους σκοπούς από τους κατ' επίφαση αναφερόμενους και βέβαια καθόλου την υποστήριξη των δικαίων του Ελληνισμού.

Η Σμύρνη και ο Διονύσιος Λαυράγκας

Στα πλαίσια του προγράμματος «Ελληνικές Μουσικές Γιορτές» (Στ' κύκλος) που οργάνωσε για μια ολόκληρη εβδομάδα στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (αίθουσα Τριάντη) η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, παρουσιάστηκε στις 23 Απριλίου 2010 σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση η «Φρόσω», λυρικό μελόδραμα σε τρεις πράξεις του Διονυσίου Λαυράγκα, υπό τη μουσική διεύθυνση του Βύρωνα Φιδετζή, με εξέχοντες σολίστες και τη χορωδία της Ε.Ρ.Τ. Προηγήθηκε αποκατάσταση-προετοιμασία του μουσικού υλικού από τον μουσικολόγο Γιάννη Τσελίκα και τον Βύρωνα Φιδετζή.

Δημήτριος Λαυράγκας. Ο ιδρυτής του θιάσου «Ελληνικό Μελόδραμα» είχε αναπτύξει στενή σχέση με τη Σμύρνη.

Η πλοκή της *Φρόσως*, που είναι το κύκνειο άσμα του Επτανήσιου μουσουργού, τοποθετεί-

ται στην πολυεθνική Σμύρνη των αρχών του προηγούμενου αιώνα. «Ο Λαυράγκας είχε ιδιαίτερη αγάπη για τη Σμύρνη», γράφει ο μουσικολόγος Γιάννης Τσελίκας στο εισαγωγικό σημείωμα για τον συνθέτη και τη «Φρόσω» που δημοσιεύεται στο πρόγραμμα εκδηλώσεων. Την είχε επισκεφθεί πολλές φορές με το Ελληνικό Μελόδραμα – το συγκρότημα που είχε σχηματίσει στις αρχές του 20ού αιώνα και οι Σμυρνιοί είχαν κερδίσει τη συμπάθειά του από την πρώτη στιγμή, το 1906 τη χρονιά που από τη σκηνή του θεάτρου Κοκόλη, στην προκουμαία, ο θιάσος εμφάνισε αποσπάσματα από τη δική του όπερα «Μάγισσα» και

από την «Τόσκα» του Πουτσίνι. Για τελευταία φορά ο Λαυράγκας με το Ελληνικό Μελόδραμα επισκέφτηκαν τη Σμύρνη στις 14 Αυγούστου 1922. Το μέτωπο της Μ. Ασίας είχε σπάσει και ο στρατός μας υποχωρούσε ατάκτως. Στην παράσταση της Αϊντα, που ανέβηκε στο θέατρο Σπόρτιγκ Κλουμπ, το θέατρο ήταν γεμάτο αλλά από ... Φραγκολεβαντίνους. Δεν υπήρχε ούτε ένας Έλληνας. Και ο Γιάννης Τσελίκας σημειώνει: «Ως εκθαύματος κατάφεραν να θεωρήσουν τα διαβατήριά τους και να βρουν κάποια θέση σε ένα από τα τελευταία καράβια που απέπλευσαν πριν την καταστροφή».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας νέος σολίστας του πιάνου

Το Σάββατο 24 Απριλίου και στην αίθουσα συναυλιών «Φίλιππος Νάκας» στα πλαίσια του 22ου κύκλου συναυλιών «οι ΝΕΟΙ για τους ΝΕΟΥΣ» πραγματοποιήθηκε το ρεσιτάλ πιάνου του νέου σολίστα Δημήτρη Χρυσανθακόπουλου. Ο Δημήτρης είναι από τα νεότερα ηλικιακά μέλη της Ενώσεως Σμυρναίων, Μικρασιάτης 3ης γενιάς από την μητέρα του και αποτελεί ένα από τα λαμπρά και πολλά υποσχόμενα ταλέντα του πιάνου.

Το πρόγραμμά του περιλάμβανε έργα των G. F. Handel (Suite in G minor), S. Heller (21 Παραλλαγές πάνω σε ένα θέμα του Beethoven, έργο 133), G. Martucci στην καταπληκτική «Fantasia di Concerto: Η Δύναμη του Περωμένου», φαντασία για πιάνο από την ομώνυμη όπερα του G. Verdi, A. Sciabrin (4 Impromptus) και έκλεισε το πρόγραμμα του ρεσιτάλ του με το περίφημο «La Valse» του M. Ravel.

Ο μικρασιατικής καταγωγής πιανίστας Δημήτρης Χρυσανθακόπουλος

Η δυναμική αλλά συνάμα και η ευαισθησία του καλλιτέχνη χαρακτηρίζουν την δεξιοτεχνία του. Ο ήχος του πιάνου πλημμύριζε την αίθουσα καθλώνοντας κυριολεκτικά το ακροατήριο μέσα σε μια ευλαβική ατμόσφαιρα.

Ο Δημήτρης Χρυσανθακό-

πουλος γεννήθηκε το 1982 στην Πάτρα όπου και ξεκίνησε μαθήματα πιάνου σε ηλικία επτά ετών. Έχοντας ήδη αποκτήσει το Δίπλωμα του Πιάνου με βαθμό Άριστα Παμψηφεί και Πρώτο Βραβείο, γνώρισε τη διεθνούς φήμης καθηγήτρια και σολίστ Αγάθη Λεϊμονή που του άνοιξε νέους ορίζοντες στην πιανιστική τέχνη. Υπό την καθοδήγησή της έγινε δεκτός στη φημισμένη "Scola Cantorum" στο Παρίσι από όπου και αποφοίτησε το 2009 με βαθμό Άριστα. Παρακολούθησε μαθήματα με καταξιωμένους καθηγητές όπως οι Lilia Boyajieva, Rachel Boldorini, Kyoto Sakai, Alfredo Speranza, Zenny Zaharieve, Michele Roseti, Igor Petrin κ.α.

Το 2008 απέσπασε το Α' Βραβείο στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Πιάνου της Χ.Ο.Ν. και το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου συμμετείχε στο "3rd San Daniele Piano Meeting" στην Ιταλία αποσπώντας την ειδική διάκριση "virtuosissimo piani-

stico" για την δεξιοτεχνία του.

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται όλο και πιο συχνά στην Ελλάδα και το εξωτερικό κάνοντας το διεθνές ντεμπούτο του στην πρωτεύουσα της Σλοβενίας - Ljubliana το 2008. Το 2009 παρουσίασε 4 ρεσιτάλ στην Ελλάδα (Αθήνα, Μύκονος, Ραφήνα και Πόρος) ενώ κλήθηκε και συμμετείχε στην τελετή έναρξης των 44ων Δημοτρίων στη Θεσσαλονίκη. Πρόσφατα προσκλήθηκε να παίζει στην Ουγγαρία στο μουσείο - σπίτι του Franz List στη Βουδαπέστη.

Τα τελευταία επτά χρόνια διδάσκει στο Ωδείο Όπερα στην Αθήνα και ασχολείται συστηματικά με το λεγόμενο «ξεχασμένο» ρεπερτόριο της πιανιστικής φιλολογίας περιλαμβάνοντας λιγότερο γνωστά έργα στα προγράμματα που παρουσιάζει. Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κατερίνα Κρ. Μπαρμπάτση

Παρεκκλήσιο για τον Άγιο Τιμόθεο Προικοννήσου

Ξεχωριστή ευλογία για τα Νέα Παλάτια Αττικής αποτέλεσε η θεμελίωση του παρεκκλησίου του ενοριακού ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Νέων Παλατιών Ωρωπού την Κυριακή 21 Μαρτίου 2010. Η θεμελίωση έγινε από το μητροπολίτη Προικοννήσου κ. Ιωσήφ, ύστερα από άδεια του μητροπολίτη Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικολάου, τοποτηρητή της αρτισύστατης Ι. Μητροπόλεως Κηφισίας, Αμαρουσίου και Ωρωπού. Παρέστησαν οι δημοτικές αρχές του Ωρωπού και πλήθος κόσμου.

Το παρεκκλήσιο τιμάται επ' ονόματι του Αγίου Τιμοθέου, επισκόπου Προικοννήσου Μ. Ασίας, τα οστά του οποίου, μαζί με τα ιερά των εκκλησιών τους, μετέφεραν στην Ελλάδα οι χριστιανοί των Παλατιών σαν ξεριζώθηκαν από την πατρίδα τους το 1922, και έκτοτε μέχρι σήμερα φυλάσσονται στον ενοριακό ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου.

Τελικά ο Άγιος Τιμόθεος – Αη Τιμόθη τον αποκαλούσαν οι Προικοννησιώτες, που πίστευαν ότι τους προστάτευε από τις θέρ-

Νεο-παλατιανοί άνδρες και γυναίκες με το μητροπολίτη Προικοννήσου κ. Ιωσήφ και την εικόνα και τα οστά του Αγίου Τιμοθέου που οι πρόγονοί τους διέσωσαν κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή.

μες (ελνοσσία), θα παύσει να είναι πρόσφυγας και θα στεγαστεί σε δικό του ναό, για να πραγματοποιηθεί το όνειρο των Νεοπα-

λατιανών και να δικαιωθεί ο 20χρονος αγώνας των γυναικών του Πνευματικού Κέντρου των Ν. Παλατιών για την έκδοση της πο-

λυπόθητης άδειας ανέγερσης του ναυδρίου.

Στέλλα Παπαδοπούλου

ΜΙΚΡΑΣΙΑ Η ΠΙΚΡΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

Έκθεση στη Νάπολη της Ιταλίας

Μνήμη Μ. Ασίας στο Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Σπουδών της ιταλικής Νάπολης, που ιδρύθηκε από τον φιλόσοφο GERARDO MAROTTA και από τα αντεπιστέλλοντα μέλη της Ακαδημίας Αθηνών GIOVANNI PUGLIESE CARATELLI και MARCELLO GIGANTE. με στόχο την προαγωγή και διάδοση της Κλασικής Παιδείας και των Ανθρωπιστικών Σπουδών.

Με την ευκαιρία της διάλεξης του προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών Κων. Σβολόπουλου που δόθηκε στο Ινστιτούτο, στις 27 Μαρτίου, με θέμα «Ελληνικός Αλυτρωτισμός, μια διαχρονική θεώρηση» η Ελληνική Κοινότητα της Νάπολης οργάνωσε έκθεση αφιερωμένη στη Μικρά Ασία με φωτογραφίες της περιόδου 1900 - 1922 από τη συλλογή του

Όθωνα ΜΕΓΑΛΟΦΩΝ καθώς και λογοτεχνικά και ιστοριογραφικά παραθέματα διαλεγμένα από την οργανωτική επιτροπή της εκδήλωσης. Παρευρέθηκαν Έλληνες και Φιλέλληνες της Νάπολης, ο Γενικός Πρόξενος κ. Αποστολάκης, ο Αρχηγός του Ελληνικού Κλιμακίου του NATO στρατηγός Κωστούλας, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας κ. Μπάρκας, ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Κουντούρης, στελέχη του Ινστιτούτου Φιλοσοφικών Σπουδών, καθηγητές του Πανεπιστημίου Νάπολης και πολλοί άλλοι. Λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος που παρουσίασε η Έκθεση παρέμεινε ανοικτή μέχρι τα τέλη Απριλίου.

Το φθινόπωρο του 2010 θα οργανωθεί, πάντα στη Νάπολη, από το κ. Γιάννη Κορίνθιο και τον κα-

Επισκέπτες της έκθεσης περιεργάζονται τις φωτογραφίες της ελληνικής Σμύρνης στο Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Σπουδών της Νάπολης.

θηγητή κ. LA SAPONARA, Επισημονικό Συνέδριο με τη συμμετοχή Ιστορικών Ελλήνων και

Ιταλών, αφιερωμένο στο διαχρονικό Ελληνισμό της Μικρασίας και στο ξεριζωμό του 1922.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΚΩΝ. Μ. ΝΙΓΔΕΛΗΣ

Καππαδοκία, Γέννηση - Βάπτιση

Εκδ. Δ.Κ.Ε.Κ.Π.Π.

Δήμου Συκεών,

Κέντρο Ιστορίας

σσ. 160

Ο Κωνστ. Μ. Νίγδελης είναι καθηγητής – φιλόλογος, κάτοικος του Δήμου Συκεών Θεσσαλονίκης, Καππαδόκης την καταγωγή, με προγονικές ρίζες από την Νίγη – το δηλώνει άλλωστε, η επωνυμία του. Αφοσιωμένο τέκνο της Καππαδοκίας ασχολείται από πολύν καιρό με την ιστορία και τον πολιτισμό της. Μικρά και μεγάλα έργα του, με την Μαλακοπή, το Ανταβάλ, την Νεάπολη (Νεβσεχίρ), τα Φλογητά, τα Σύλλατα κ.ά. Τα λαογραφικά του κάμνουν λόγο για τα Δρώμενα του Γάμου, τα Ταφικά και τελευταία για την Γέννηση - Βάπτιση όλα φυσικά έχουν αναφορά στην Καππαδοκία. Έγραψε, ακόμη, για την Θεσσαλονίκη, τον Δήμο Συκεών, τους ναούς του, την Ροτόντα - Άγιος Γεώργιος και άλλα λογοτεχνικά και φιλολογικά.

Ο κ. Κ. Μ. Νίγδελης ευτύχησε να ζει σε ένα προσφυγικό Δήμο της Θεσσαλονίκης κατοικούμενο από Καππαδόκες, Μικρα-

σιάτες και Ποντίους. Και αυτό του έδωσε την ευκαιρία να αναζητήσει τις πηγές του από επιζώντες πρόσφυγες και σ' αυτούς της δεύτερης γενιάς. Αυτονόητο είναι, επομένως ότι τα έργα του χαρακτηρίζονται από πρωτογενές υλικό, καθώς βασίζονται σε πρωτότυπες μαρτυρίες.

Το τελευταίο βιβλίο του Γέννηση – Βάπτιση (στην Καππαδοκία) και το προλογίζει ο πολυδημιουργικός Δήμαρχος Συκεών κ. Συμεών Δανηλίδης, Καππαδόκης και αυτός, που προοιδαίνει τον αναγνώστη του ότι το βιβλίο αυτό «καταγράφει την φροντίδα των προγόνων μας ώστε να διατηρηθεί αναλλοίωτο και έντονο το θρησκευτικό συναίσθημα και στους σύγχρονους Καππαδόκες».

Εισαγωγικά ο κ. Κ. Νίγδελης μας πληροφορεί ότι στο βιβλίο του καταγράφονται οι παραδόσεις των Καππαδοκών που αφορούν την γέννηση, παραδόσεις και συνήθειες που είναι παράξενες, πρωτότυπες, αφελείς εν πολλοίς, ενδεχόμενα ορισμένες σωτήριες. Ο συγγραφέας αντλεί από πρωτότυπες πηγές – μαρτυρίες γερόντων Καππαδοκών και από την υφιστάμενη καππαδοκική βιβλιογραφία. Έτσι κάμνει λόγο για την σημασία απόκτησης αρσενικών παιδιών, την εγκυμοσύνη, την στειρότητα, την υιοθεσία παιδιού από το συγγενικό περιβάλλον. Στη συνέχεια γράφει για τα προ της γέννας, τις δεισιδαιμονίες, τις δοξασίες, τις πρακτικές, τις συνήθειες, τις προφυλάξεις. Γίνεται λόγος για την ατεκνία, τις μεθόδους αντισύλληψης, για την λαταπολέμηση της ατεκνίας, την αποβολή, την διάγνωση του φύλου κατά την λαϊκή αντίληψη, τα απαγορευμένα εδέσματα, κ.ά. Και όταν έλθη η καλή ώρα της γέννησης παραθέτει ο κ. Κ.

Νίγδελης καταγράφει όλη την διαδικασία σε επτά φάσεις (προετοιμασία, έλευση μαμμής, με το αγιόνερο, τα μαντζούνια, την εικόνα του Αγίου Ελευθερίου, μέτρα για εύκολη γέννηση, όπως ήταν η παρουσία χήνας (!) ή το κατρακύλισμα της εγκύου για να πάρει θέση το φσαχ (το λατρεμένο παιδί), τοποθέτηση εγκύου σε όρθια θέση ή σε σκαμνί, η γέννηση με την τακτοποίηση του νεογέννητου και της λεχούς και η κλήση του ενορίτη ιερέα για τον αγιασμό, η διατροφή της και του παιδιού τις πρώτες ημέρες της λοχείας. Ο κ. Κ. Νίγδελης σημειώνει ότι πολλές από αυτές τις συνήθειες και τις πρακτικές έχουν τις ρίζες του στην ελληνική μυθολογία και στην βυζαντινή λαϊκή παράδοση. Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την τύχη του αφαλού που τον έφεραν στην εκκλησία για να γίνει το νεογνό καλός χριστιανός, το σαράντισμα της λεχούς, αλλά και πρακτικές που ακολουθούσαν σε διάφορα μέρη της Καππαδοκίας σε περίπτωση που το βρέφος παρουσίαζε κάποια ασθένεια γίνεται, επίσης, λόγος για το ντύσιμο του νεογνού με τα φαρτσά (ύφασμα για το παιδί), τον θηλασμό, την βασκανία.

Ακολουθούν τα κεφάλαια για την βάπτιση, όπου τα αρσενικά παιδιά καταγράφονται στα δημοτολόγια των κοινοτήτων, το μέγλωμα του μωρού, το φασκιωμα και η τέχνη του, ο θηλασμός, ο σαραντισμός και η ευχή της Εκκλησίας, αλλά και τα δρώμενα προ και μετά από αυτόν στο σπίτι της λεχούς. Στο επόμενο κεφάλαιο ο λόγος για την Ιατρική, την λαϊκή εννοείται, όπου καταγράφεται η αντιμετώπιση του ματιάσματος και οι τρόποι θεραπείας του – το αυτό ισχύει για τον υψηλό πυρετό,

το ερέθισμα, την παρωτίδα, τον πόνο του αυτιού, την κτρινάδα κ.ά. Λόγος γίνεται, επίσης, για τις ονομασίες της εγκύου, όπως *αποψίς* (η νύφη έχει δεύτερη ψυχή μέσα της), βαρεμένη, ευλογημένη, ενδιαφέρουσα, πόμισκε κλπ. Ο συγγραφέας καταγράφει, ωσαύτως, τα σχετικά με την βάπτιση, κατά την οποία τα παιδιά βαπτίζονταν στις οκτώ ή στις είκοσι ημέρες από την γέννησή τους και αυτό ίσως οφείλεται στην θνησιμότητα των βρεφών. Ο κ. Κ. Νίγδελης μας πληροφορεί ότι για όλα τα παιδιά της οικογένειας ήταν ένας και μόνον ο νονός που προερχόταν από γνωστή οικογένεια, συνήθεια που πήγαινε από γενιά σε γενιά. Υποχρέωση του νονού ήταν η παρακολούθηση της πνευματικής ανάπτυξης του παιδιού. Αναφέρει ο κ. Νίγδελης την διαδικασία της βάπτισης, τα δρώμενα δηλ. προ αυτής, τα κατά την εκκλησίαν και το έπειτα από αυτήν (τα μαρτυριάτικα), το γεύμα κλπ. Ενδιαφέρον είναι και το κεφάλαιο για τα καππαδοκικά ονόματα, κατάλογο των οποίων παραθέτει ο συγγραφέας. Τέλος ο κ. Νίγδελης δημοσιεύει τον κανονισμό της σχολικής εφορίας της Κοινότητας Μαλακοπής της 8 Ιανουαρίου 1914 που αναφέρεται στα ήθη και τα έθιμα του τόπου και μερικά καππαδοκικά νανουρίσματα.

Ο κ. Κ. Νίγδελης, γνήσιο τέκνο της Καππαδοκίας, έδωσε με αυτό το βιβλίο την ζωή στην Καππαδοκία που αφορούσε την γέννηση και την βάπτιση με βάση πρωτογενείς μαρτυρίες και την καππαδοκική βιβλιογραφία. Βιβλίο καλογραμμένο και με περιήσεια αγάπης για την πατρίδα του.

Αθανάσιος Ε. Καραθανάσης
Καθηγητής ΑΠΘ

ΕΛΕΝΑ ΦΡΑΓΚΑΚΗ-ΣΥΡΕΤ

Το εμπόριο της Σμύρνης τον 18ο αιώνα (1700-1820)

Επιμ: Μαρίνος Σαρηγιάννης
Μεταφρ: Δημήτρης Ν. Σωτηρόπουλος
Εκδ. Αλεξάνδρεια
Φεβρουάριος 2010, σελ. 473
Τιμή: 33,00 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ)

Το βιβλίο αυτό που είχε εκδοθεί αρχικά στα αγγλικά το 1992 από το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, κυκλοφορεί τώρα στην ελληνική γλώσσα σε επηυξημένη

και βελτιωμένη έκδοση. Έχουν προστεθεί τα κεφάλαια 6 (σελ. ...) και 10 (σελ. ...) και έχει εμπλουτιστεί η βιβλιογραφία με νεότερα έργα.

Το έργο ασχολείται με τη φύση και την οργάνωση των εμπορικών και εμποροπιστωτικών σχέσεων της Σμύρνης με τη Δυτική Ευρώπη, από το 1700 μέχρι το 1820. Αναλύει τις οικονομικές δραστηριότητες των δυτικοευρωπαϊκών εμπορικών κοινοτήτων, και ειδικότερα της γαλλικής, της βρετανικής, και της ολλανδικής. Εξετάζει επίσης την οικονομική δραστηριότητα των οθωμανών εμπό-

ρων - Αρμενίων, Ελλήνων, Εβραίων και, σε μικρότερο βαθμό, Τούρκων. Πέρα από τη σημασία του για την οικονομική ιστορία της περιοχής σε μια εποχή σημαντικής επέκτασης της παγκόσμιας οικονομίας, το βιβλίο είναι και μια μονογραφία της Σμύρνης, που ανασυνθέτει για τον αναγνώστη το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον ενός μεγάλου διεθνούς λιμανιού. Παρουσιάζει έτσι ενδιαφέρον για την ευρύτερη κοινότητα των επιστημόνων που μελετούν τον πολιτισμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Εγγύς Ανατολής.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Μόνα Σαββίδου-Θεοδούλου, *Ο καφές της Φιλαρέτης*. Μικρασιατικά, Αλεξανδρινά και Κυπριακά διηγήματα, 2009.

Μελίτα Αδάμ, *Το αλφαβητάρι της ψυχής*. Ποιήματα. Ζωγραφικά σχέδια Κώστας Ευαγγελιάτος, Φεβρουάριος 2010.

Ελενα Φραγκάκη - Syrett, *Το εμπόριο της Σμύρνης τον 18ο αιώνα (1700-1820)*, εκδ. Αλεξάνδρεια, 2010.

Φρανσουά Φορεστιέ, *Αριστοτέλης Ωνάσης. Ο άνθρωπος που τα ήθελε όλα*, εκδ. Μελάνι, 2009.

Φώτιος Κωστελίδης, *Μικρασιατικά και άλλα τινά*, Σέριες 2010.

Βούλα Αραμπατζόγλου-Τουζοπούλου, *Περί-«πλανώμενοι» στο δάσος με τα κολωνάκια*.

Βούλα Αραμπατζόγλου - Τουζοπούλου, *Ανατολή εξ Ανατολών*. Αναμνήσεις και μαρτυρίες από τις προσφυγογειτονίες των ξεριζωμένων του 1922.

Νικολάου Εμμ. Καραγεωργίου, *Μάκρη και Λιβίσι Μικράς Ασίας* (τόποι, ήθη, έθιμα, ενθυμήματα, εξορίες) - *Από τη Μάκρη της Μικρασίας στη Νέα Μάκρη Αττικής*. Πρόλογος - Επιμέλεια: Μ. Π. Δελησάββα. Β' έκδοση 2009.

Μιχάλης Π. Δελησάββα, *Λαογραφικά Μάκρης και Λιβισιού*

Λυκίας Μ. Ασίας, Β' έκδοση, «Δρόμων» 2002.

Μιχάλης Π. Δελησάββα, *Λαογραφικά Σύμμεικτα Μάκρης και Λιβισιού Μ. Ασίας και Νέας Μάκρης Αττικής*, εκδόσεις «Λεξίτυπον», Αθήνα 2009.

George Horton, *The Greeks of Έλληνας του Σήμερα*, εκδ. Ελληνικό Ηλεκτρονικό Κέντρο (HEC), 2009.

Νίκος Κουρκουρής, *Ελληνικός Προσκοπισμός*, τ. Α' - Γ' (1910 - 1935), τ. Δ' (1910 - 1920), εκδ. Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού

Κωνσταντίνος Μ. Νίγδελης, *Καπαδοκία. Δρώμενα γάμου*, εκδ. Κ.Δ.Ε.Κ.Π.Π. Δήμου Συκεών, Κέντρο Ιστορίας.

Κωνσταντίνος Μ. Νίγδελης, *Καπαδοκία. Ταφικά*, εκδ. Κ.Δ.Ε.Κ.Π.Π. Δήμου Συκεών, Κέντρο Ιστορίας.

Κωνσταντίνος Μ. Νίγδελης, *Καπαδοκία. Γέννηση - Βάπτιση*, εκδ. Κ.Δ.Ε.Κ.Π.Π. Δήμου Συκεών, Κέντρο Ιστορίας.

Ιωάννης Χρ. Ιακωβίδης, *Η ένταξη στην ελλαδική κοινωνία των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης 1955 - 2000. Σύγκριση τους με τους Αιγυπτιώτες, Μικρασιάτες, Ποντίους και την αντίστοιχη διαδικασία ενσωμάτωσής τους*, εκδ. Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολι-

τών - Καστρίτσειο Μουσείο Πολιτισμού Κωνσταντινούπολης και Μ. Ασίας, Αθήνα 2007.

Ιωάννης Χρ. Ιακωβίδης, *Μνήμες Κωνσταντινούπολης, Αιγύπτου, Μικράς Ασίας και Πόντου. Η εγκατάσταση στην Ελλάδα* (κυρίως β' ήμισυ 20ού αιώνα), εκδόσεις Τσουκάτου, Αθήνα 2010.

Ευάγγελος Στ. Πονηρός, *Ελληνισμός και Χριστιανισμός. Από την Καινή Διαθήκη έως και τον Μέγα Βασίλειο*, εκδ. Γεωργιάδης, Αθήνα 2010.

Σαράντος Ι. Καργάκος, *Η Μικρασιατική Εκστρατεία (1919-1922). Από το Έπος στην Τραγωδία*, τομ. Α' - Β', Αθήνα 2010.

ΕΓΓΡΑΦΑΝ

Μικρασιατική Ηχώ

Πριν από περίπου 15 χρόνια, η εφημερίδα «Μικρασιατική Ηχώ» της Ενώσεως Σμυρναίων Αθηνών, έφθασε για πρώτη φορά στην πόλη μας, που θεωρείται ένας μικρόκοσμος της Μικρασίας, αφού κατοικείται από Μικρασιάτες διαφόρων περιοχών. Η θητεία βέβαια της εφημερίδας, στα δημοσιογραφικά δρώμενα, είναι πολύ μεγαλύτερη, έχει ξεπεράσει το μισό αιώνα.

Εκείνο που εντυπωσιάζει είναι η σοβαρότητα αντιμετώπισης των θεμάτων, η πλούσια ύλη, η καλαισθησία, η εμπειριστατωμένη άποψη των αρθρογράφων της και η υπευθυνότητα με την οποία προασπίζει τα δικαιώματα του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Δεν είναι επίσης λίγες οι φορές, που ένα όργανο με έδρα τόσο μακριά από την Πτολεμαΐδα, αναφέρθηκε με εγκωμιαστικά σχόλια για το Σύλλογο Μικρασιατών της Πόλης μας και έτεινε χείρα πολύτιμης βοήθειας, όταν η Μικρασιατική στέγη υπέστη σοβαρότατες ζημιές τον Απρίλιο του 2007.

Ευχόμαστε πρώτα υγεία στα στελέχη της εφημερίδας και της Ένωσης Σμυρναίων, διαρκή ανοδική πορεία και επαγρύπνηση για τη δικαίωση των Μικρασιατικών θεμάτων.

(Από την εφημερίδα «Η Μικρά Ασία» του Συλλόγου Μικρασιατών Πτολεμαΐδας, αρ. φυλ. 20/ Οκτ. - Δεκ. 2009, σ. 12)

Δύο Μικρασιάτες στρατηγοί τιμήθηκαν από τον ΣΕΕΘΑ

ΠΕΝΗΝΤΑ χρόνια από την ίδρυσή του συμπλήρωσε ο Σύνδεσμος Επιτελών Εθνικής Αμύνης και για να γιορτάσει την επέτειο αυτή οργάνωσε, στις 15 Μαρτίου 2010, μια λαμπρή εκδήλωση στο αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου κατά τη διάρκεια της οποίας τιμήθηκαν μεταξύ είκοσι άλλων προσωπικοτήτων ο επίτιμος Αρχηγός ΓΕΕΘΑ, στρατηγός ε.α. και ακαδημαϊκός κ. Δημήτριος Σκαρβέλης και ο επίτιμος Διοικητής του Γ' Σώματος Στρατού, αντιστράτηγος ε.α. κ. Ευάγγελος Τσίρκας.

Όπως είναι γνωστό και οι δύο τιμηθέντες έχουν στέρεες μικρασιατικές ρίζες. Ο πρώτος, ο στρατηγός Δημήτριος Σκαρβέλης (γεν. Χίος 1933) κατάγεται από την πλευρά του πατέρα του από τον Τσεσμέ και από την πλευρά της μητέρας του από τα Αλάτσατα. Ο δεύτερος, ο στρατηγός Ευάγγελος Τσίρκας (γεν.

Πειραιά 1938) είναι Σμυρνιός από την πλευρά και των δύο γονέων του. Διετέλεσε πρόεδρος του ΣΕΕΘΑ (2005 – 2008). Από το 2008 μέχρι σήμερα είναι πρόεδρος του Δ.Σ. της Ενώσεως Σμυρναίων.

Η εκδήλωση άρχισε με χαιρετισμό του προέδρου του ΣΕΕΘΑ κ. Γεωργίου Λιάκουρη, αντιστρατήγου ε.α. Στην εναρκτήρια προσλαλιά του ο φιλοσμυρναίος πρόεδρος του Συνδέσμου αναφέρθηκε σε κάποιους «ρομαντικούς σκαπανείς», αποφοίτους της Σχολής Εθνικής Αμύνης, οι οποίοι το 1960 συγκρότησαν τον πυρήνα που λίγο αργότερα απετέλεσε τον ΣΕΕΘΑ. Χωρίς διάθεση αυτοπροβολής, νομίζω - είτε ο στρατηγός Λιάκουρης - ότι είναι κοινή διαπίστωση ότι ο ΣΕΕΘΑ έχει καθιερωθεί στη συνείδηση όλων «ως ένας φορέας με έντονη εθνωφελή δράση».

Επίδοση των τιμητικών διακρίσεων του ΣΕΕΘΑ από τον πρόεδρό του αντιστράτηγο ε.α. κ. Γεώργιο Λιάκουρη στον στρατηγό ε.α., επίτιμο αρχηγό ΓΕΕΘΑ και ακαδημαϊκό κ. Δημήτριο Σκαρβέλη (αριστερά) και στον αντιστράτηγο ε.α., επίτιμο διοικητή Γ' Σ.Σ. και τέως πρόεδρο του ΣΕΕΘΑ κ. Ευάγγελο Τσίρκα (δεξιά).

Αμέσως μετά την ανάγνωση του μηνύματος του αναπλ. υπουργού Εθνικής Αμύνης κ. Πάνου Μπεγλίτη, ακολούθησε η παρουσίαση του Χρονικού του Συνδέσμου από την καθηγήτρια της ΣΣΕ κ. Ευαγγελία Καζάνα και η παρουσίαση του βιβλίου «Ιχνηλατώντας το χθες» με άρθρα του αείμνηστου υποστρατήγου Ιωάννου Μπακού-

ρου που έχουν δημοσιευτεί στο περιοδικό του ΣΕΕΘΑ «Εθνικές Επάλλξεις». Το βιβλίο παρουσίασαν ο φιλόλογος, ιστορικός - συγγραφέας κ. Σαράντος Καργάκος και ο επίτ. πρόεδρος του Συνδέσμου αντιστράτηγος ε.α. κ. Αριστείδης Προκοπίου. Η εκδήλωση έκλεισε με την Χορωδία των Μουσικών Συνόλων του Δήμου Αθηναίων.

Στη Βιέννη η Μικτή Χορωδία της Αδελφότητας Μικρασιατών Ν. Σερρών

ΚΑΛΕΣΜΕΝΗ του Διαπολιτιστικού Συλλόγου «Μακεδονία», που εδρεύει στη Βιέννη, η μικτή χορωδία παραδοσιακής μουσικής της Αδελφότητας Μικρασιατών Ν. Σερρών «Ο Άγιος Πολύκαρπος» επισκέφθηκε την Αυστρία και πήρε μέρος σε εκδήλωση του διοργανωτή συλλόγου, που έγινε στις 24 Απριλίου, και στην οποία απέδωσε παραδοσιακά τραγούδια της Μικράς Ασίας, της Κωνσταντινούπολης και της Μακεδονίας υπό τη διεύθυνση του κ. Δημήτρη Αρδανιώτη. Την χο-

ρωδία συνόδευσε το μουσικό σχήμα του Δημήτρη Αβραμίδα. Ακολούθησε παραδοσιακό γλέντι που κράτησε μέχρι αργά τα μεσάνυχτα. Χαιρετισμούς απηύθυναν ο Πρόεδρος του Διαπολιτιστικού Συλλόγου «Μακεδονία» κ. Χαρίλαος Ζήκος, ο πρώτος Σύμβουλος της Ελληνικής Πρεσβείας κ. Πέτρος Παναγιωτόπουλος, η Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού κ. Όλγα Σαραντοπούλου και ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Μικρασιατών Ν. Σερρών κ. Σωκράτης Κοτζά-

ογλου. Παρέστησαν επίσης εκπρόσωποι ελληνικών και κυπριακών προξενικών αρχών και φορέων στην Αυστρία, μέλη της ελληνικής Ομογένειας, ο ελληνικής καταγωγής Βουλευτής της Τοπικής Βουλής και δημοτικός σύμβουλος Βιέννης κ. Χάνες - Φόλημαρ Χάρβανεκ, ο Πρόεδρος της Εταιρίας Μελέτης και Καταγραφής του Απόδημου Ελληνισμού κ. Κώστας Πασχαλίδης.

Η Αδελφότητα μας βράβευσε την μικρασιατικής καταγωγής Γενική Γραμματέα του ΣΑΕ κ.

Όλγα Σαραντοπούλου για την τεράστια συμβολή της στην πραγματοποίηση του ταξιδιού.

Με την ευκαιρία της επίσκεψης ο πρόεδρος κ. Σωκράτης Κοτζάογλου και ο διευθυντής της Χορωδίας κ. Δημήτριος Αρδανιώτης επισκέφθηκαν τον ιστορικό Ναό της Αγίας Τριάδας στην Βιέννη και επέδωσαν στον εφημέριο επιστολή και αναμνηστικά δώρα αγάπης σταλμένα από τον μητροπολίτη Σερρών κ. Θεολόγο για τον Μητροπολίτη Αυστρίας κ. Μιχαήλ.